

4 ČESKÝ BRATR

Evangelický měsíčník | ročník 87/2011 | cena 25 Kč | roční předplatné 290 Kč

Konfirmandi

Asi před žádným jiným shromážděním nejsem tak rozehvělý jako před začátkem konfirmačního. Přijdou, nebo ne? Budou chodit smsky s více či méně věrohodnými omluvami? Objeví se nějaká zajímavá otázka?

Příprava na konfirmaci z pohledu faráře, David Balcar | 8

Konfirmace	7
Naše víra a naše školy	10
Práce v dílně je solí a kvasem	21
Diakonie: Teenageři se nemusejí scházet jen v parku	34

Foto:Benjamín Skála

ÚVODNÍK

3 Redakční kolotoč – *D. Ženatá*

ZACHOVÁNÍ ODKAZU PAMÁTEK REFORMACE

4 Stopy Jednoty bratrské stále přítomny

– *M. Čejková*

BIBLICKÁ ÚVAHA

5 Vždyť pro tebe Kristus umřel i ožil

– *M. Doležalová*

TÉMA

7 Konfirmační věk – *I. Ryšavý*

8 Příprava na konfirmaci z pohledu faráře

– *D. Balcar*

9 Konfirmace a večeře Páně – *R. Včelná*

10 Naše víra a naše školy – *J. Mamula*

OTÁZKA NA TĚLO

13 A co po konfirmaci ve sboru?

NÁSTĚNKA

15 Prohlášení SR ČCE k situaci v Japonsku

ZELENÉ OKÉNKO

18 Den Země – *J. Nečas*

STOPY CÍRKEVNÍHO ROKU

19 Král přijíždí na oslátku – *COENA*

CÍRKEV ŽIJE

21 Budiž světlo – *P. Pokorný*

21 Práce v diaspoře je solí a kvasem – *D. Ženatá*

24 Kolínské zpívání – *Kolja*

24 Zpívejte Pánu nové písně! – *M. Matušková*

25 Evangelická akademie v Náchodě – *D. Hanuš*

26 Dům, který má své jméno – *J. Kirschner*

28 Organizace, správa a management církve

– *J. Šarounová*

EKUMENA ŽIJE

29 Na Jaboku jsem se naučil nevzdávat se

– *P. Jandejsek*

PROKŘIKNI A ZPÍVEJ

32 Mladěněčku mladý – *L. Moravetz*

DIAKONIE PRO ŽIVOT

34 Vylepšená čekárna v Rokycanech

– *P. Hanych*

36 Kam zmizelo diakonické středisko

pro zrakově postižené? – *E. Grollová*

SLOVO

38 Lidový „ateismus“ – *J. Hoblík*

39 Evangelické časopisy jako živá paměť

i inspirace – *J. Šulc*

40 Bible obrazem i slovem – *J. Kašper*

41 Našlapovat opatrněji – *P. Sláma*

ÚVODNÍK

Redakční kolotoč

Nevím, jak se u vás ve sboru dostává Český bratr ke čtenářům. U nás má každý předplatitel desky, v nichž vždycky najde nové číslo. Ale co náhodný příchozí? Nebo člen sboru, který neodebírá? Rozhodně je dobré, když je pár kusů přístupných kolemjdoucím při vycházení z kostela.

Je to dobrý pocit, když vidím, jak lidé po bohoslužbách zaloví v deskách a odnášejí si domů další číslo Českého bratra. Napadá mě: začtou se dřív, než zavoní nedělní oběd? Nebo po obědě u kávy? Nebo donesou časopis tetičce, za kterou se chystají odpoledne do nemocnice? V každém případě je to poslední článek dlouhého procesu – čtenář si odnáší časopis domů.

Co předchází? V počáteční fázi 44 prázdných stran, které je třeba zaplnit. Některé rubriky jsou rozplánované na delší dobu dopředu, ale je třeba autory obeslat, požádat. Živé rubriky o dění v církvi a ekumeně jsou trochu sázkou do loterie. Podaří se získat dostatek zajímavých příspěvků? Dorazí do uzávěrky? A jak se termín blíží, začíná převažovat obava zcela opačná: jak tolik zajímavých příspěvků vměstnáme? Ještě se musí vejít zprávy na Nástěnku, ještě volají opozdilci o uveřejnění oznámení, které by později už nemělo smysl. A dostatek kvalitních fotek! Nakonec řešíme potíž opačnou: jak někomu taktně sdělit, že se text musí krátit, případně, že se do čísla už nevejde?

Příjemná je spolupráce s grafikem. Nedovedu si již představit tuto fázi bez pomoci počítače, skype či e-mailu. Než se konečná podoba stránek usadí, vyměníme si éterem deset, někdy i patnáct verzí. Po odeslání konečně verze do tiskárny si v redakci pomyslně utíráme ruce do zástěry. Pak už jde vše mimo nás. Tiskaři odvedou většinou dobrou práci, někdy ale šotek zařadí nebo ušmudlá válce, a to pak je znát na kvalitě tisku. Z tiskárny jdou již hotové voňavé výtisky do Postservisu, kde rozešlou Českého bratra přibližně na osm set adres. A Váš časopis pak najdete ve svých deskách či schránce.

Každý měsíc se tento malý zázrak opakuje. Když vidím, jak si odnášíte Českého bratra domů, mám z toho radost.

Pěkné čtení velikonočního čísla přeje

Daniela Ženatá

Stopy Jednoty bratrské stále přítomny **dědictví reformace**

Církevní budovy v Mladé Boleslavi

Severovýchodně od Prahy leží Mladá Boleslav, město proslavené výrobou automobilů. Významná je však i jeho minulost. Hvězdné roky Mladé Boleslavi jsou spjaty s osudy Jednoty bratrské. Pod ochranou rodu Krajířů z Krajku zde v průběhu 16. století vyrostla nejvýznamnější škola Jednoty bratrské s učiteli, jako byl Lukáš Pražský, Jan Augusta, Jan Blahoslav; bylo zde sídlo biskupů i bratrská tiskárna. Matyáš Klaudián zde v roce 1518 vytvořil první tištěnou mapu Čech. Budova bratrského sboru je jednou z nejceněnějších městských památek. Byla vybudována v letech 1544 až 1554 italským stavitelem Matteem Borgorellim. Trojlodní stavba je nejstarší renesanční pseudobazilika mimo Itálii s dosud zachovanými cennými freskami. Pobělohorská doba krutě zasáhla nejen do dalších osudů Jednoty bratrské, ale poznamenala i vzácnou budovu sboru. Ta dnes slouží jako výstavní a koncertní síň a jako městská galerie.

Začátky novodobého evangelického sboru v Mladé Boleslavi najdeme ve dvacátých letech minulého století. Spojením tehdejší luterské a reformované kazatelské stanice vznikl v roce 1920 samostatný sbor Českobratrské církve evangelické. I když městští představitelé zapůjčovali někdy novému sboru budovu bývalého bratrského sboru k bohoslužbám, naděje získat ji do vlastnictví se nikdy nesplnila. V roce 1923 bylo proto rozhodnuto zakoupit dům v Husově ulici, který po řadě úprav slouží věrně dodnes. V přízemí domu najdeme pěknou modlitebnu s potřebným zázemím; v prvním patře je byt kazatele.

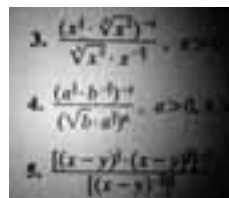
Členové mladoboleslavského sboru se však přece dočkali vytouženého kostela: od roku 1993 jim byl bezplatně propůjčen bývalý hřbitovní pozdně gotický kostel sv. Havla z 16. století. Později byl barokně přestavován a v roce 1735 přibyla i věž. Uvnitř prostě vybaveného kostela

najdeme renesanční a barokní náhrobní kameny; jeden z nich patří Janu Augustovi, biskupovi Jednoty bratrské. Bohoslužby se zde konají v letech měsíců.

V Mladé Boleslavi jsem se narodila. Dávne vzpomínky se vracejí ke dvěma malým holčičkám, které za války jezdily z nedalekého Dolního Bousova do boleslavského sboru na vánoční besídku. Tady se poprvé – tehdy netušeně – zkřížily cesty malé holky z Bousova a nejstaršího syna farářské rodiny Čejkových, která se v roce 1940 přistěhovala do Mladé Boleslavi z Křížlic.

Mahulena Čejková

Vždyť proto Kristus umřel i ožil, aby se stal Pánem i mrtvých i živých. (Ř 14,7-9)

Možná si ještě vzpomenete, jak to bylo, když jsme se jako malí školáci učili pracovat se závorkami. Vždycky jsme si museli všimnout, jaké znaménko bylo před závorkou. To rozhodovalo o všem, co v závorce bylo: když to bylo plus, bylo to v pořádku. Ale když to bylo minus, najednou bylo všechno jinak. Hodnota všeho, co bylo v závorce, se měnila.

A teď se podívejme na to, co nám říká apoštol. To nejdůležitější je také takové předznamenání, skutečnost, která o všem rozhoduje: Ježíš Kristus je Pán. To je znaménko, které všechno určuje. A v té závorce je život a smrt. Všecko, co k tomu patří, co bylo pro nás až dosud důležité. Měli jsme na to své názory - co je důležité pro náš život. Měli jsme i nějaký názor na tu nepřijemnou skutečnost, že jednou musíme umřít. Ale velikonoce se to všechno mění.

Velikonoční svátky. To není jen čas na vzpomínání na smrt a vzkříšení muže, kterého si velice vážíme. O velikonicích slavíme to nové, co se stalo pro nás a pro všechny lidi. Žili jsme a umírali „sami sobě“, někteří lépe a jiní hůře, jak to kdo dokázal. Většinou jsme to spíš nezvládali. Spíš než spokojenost a vděčnost nás naplňují výčitky a stíznosti a od budoucnosti si také nic zvlášť krásného neslibujeme - ani pro sebe osobně, a už vůbec ne pro lidstvo, pro svět - tak jak ho známe. Asi by se to dalo vyjádřit právě jedním velkým minus, kterým byl náš život předznamenán, dokud jsme patřili jen sami sobě a vůbec všechno záviselo jen na nás samých.

Ale od chvíle, kdy Kristus za nás zemřel a pro nás vstal, přestává platit to minus a všechno se mění - náš život i naše smrt dostává opět kladné předznamenání. Tak jak si to Bůh přál, když člověka stvořil. Teď je všecko, co bylo, v závorce a před tou závorkou veliké plus. Kristus vstal z mrtvých, všechno je teď jinak. Je živ, byl oslaven a je s námi a my s ním, svým živým Pánem.

On je Pánem živých i mrtvých. Pánem, kterému všichni patříme - ti, kteří již zemřeli, i my, kteří žijeme. Patříme mu proto, že mu na nás tolik záleželo, že za nás zaplatil. Ne zlatem nebo stříbrem, ale svým životem, svou krví. Proto jsme jeho: ať žijeme, ať umíráme, nejsme sami sví. Jsme jeho.

To je ta závorka, ve které jsme z obou stran uzavřeni, sevřeni do jeho náruče, do jeho rukou, které byly kvůli tomu rozpraženy na kříž a probity hřeby. Ale nepatříme mrtvému majiteli. On je živ, vstal a panuje nad námi. Už nejsme opuštěni, v žádném okamžiku života ani umírání. Nemusíme si budovat pomník svým dílem, ani si věčný život zasloužit mimořádnou zbožností. Nežijeme ani neumíráme „sami sobě“. Neboť náš Pán také nežil a neumíral „sám sobě“, ale celým životem i smrtí sloužil nám, lidem. Za nás umřel, pro nás zvítězil nad smrtí. Za námi přišel na svět - všem ubohým lidem sloužil, všem hříšným posloužil svou obětí za hřích. Proto jsme jeho a on je náš Pán. Pán, kterému patříme. Jsme v jeho pevné a věrné ruce. To je plus, které dává hodnotu našemu životu i smrti - představte si znaménko plus: vždyť má tvar kříže! To je plus před závorkou našeho života; jeho kříž, který nás smířil s Bohem a učinil nás Božími dětmi a občany Kristova království. Proto všichni můžeme mít veselé velikonoce, ba každou neděli smíme slavit svátek vzkříšení a tu slavnou událost si připomínat a potěšovat se vším, co dobrého nám přinesla.

Mirjam Doležalová

TÉMA

foto: **Jindřich Štreit**, Stránské 1984

Bylo nás šest

K boji odhodlaní,
kluků šest.
Lze jen závidět.

S bílou za zády.

Kdo je napraví,
až se budou chvět.

Vyklopí do bláta
kořata tento svět?

Miloš Vavrečka

Konfirmační věk

Hledání vlastní totožnosti

Pavel chodil na konfirmační cvičení bez velkého nadšení. Ale i bez velkého odporu. Rodiče na tom trvají, starší sestra protestovala a nic nezmohla, co se dá dělat. Bratr farář vzal celou skupinu konfirmandů na kurz do Křížlic. Farář pro mládež měl fantastické přednášky, zábavné a hluboké. Jako by tam Pavel dostával odpověď na všechny svoje otázky. Byla modlitební chvíle. Najednou pocítil nutkání taky se připojit. Mluvil k Bohu, za sebe, tak jak to cítil. A prožil, že nemluví do prázdna, že Bůh ho slyší. Kluci a hlavně holky z jiných evangelických sborů byli fantastičtí,

Co je konfirmace?

Pokud byl člověk pokřtěn jako dítě, nemohl se samostatně rozhodnout, zda chce křest přijmout a žít jako křesťan. Proto je v evangelické církvi zvykem křest zodpovědným souhlasem potvrdit v pozdějším věku a přijmout vše, co z tohoto aktu pro člověka vyplývá.

tedy fantastické. To bylo jiné než ve škole. Byla s nimi legrace. Ale když diskutovali, cítil z nich takovou zaujatost Pravdou a Bohem. Předtím se neznali, ale připadali mu tak blízcí. Klukům na pokoji večer, než usnuli, mohl říct některé věci, které dosud nikdy nikomu neřekl. A holky, darmo mluvit, je z nich celý pryč. S Martou si vyměnili čísla na mobil. Když se autobus v Jilemnici rozjížděl, mával svým novým přátelům a v myslí mu blesklo: „Hurá, věřím!“ A na konfirmaci se začal těšit. Tam to vyzná, tam to potvrdí. Právě tomu věří.

Miriam chodí do konfirmačního cvičení bez velkého nadšení. A s velkým odporem. Ten ovšem skrývá v sobě. Ví, že rodiče o to moc stojí. Nechce je zarmoutit. Do Křížlic jet odmítla. Prošla celou církevní přípravou od nedělní školy po konfirmační cvičení. Má ten evangelický svět svým způsobem ráda. Ale taky má ráda partu spolužáček. Ta nejbližší, Andrea, zná charakteristiky jednotlivých znamenání zvěrokruhu. Počítačový program snadno vytvoří horoskop. Nabídla Miriam, že jí ho udělá,

datum narození znala, každý rok jí blahopřeje k narozeninám. Jen se měla mamky zeptat na hodinu narození. Udělala to, zkusí, co na tom je. A hle, ten horoskop tak sedí! Ona je taková, jak ji charakterizuje. A v podstatě se vyplnilo i to, co předpovídal pro příští dny. Petr se tomu ale směje.

To je spolužák. Miriam se dvoří, pokukují po sobě, párkrát byli spolu v kině. Petr půjde na průmyslovku, je takový rozumářský. Nic nadpřirozeného neuznává. Říká, že člověk má svůj život zvládnout sám. A taky ho zvládá, fakt kluk do nepohody. Blíží se konfirmace. Nejraději by ji odmítla, vůbec ještě neví, jak je to s ní a s Bohem a s planetami a autonomií...

Oba hledají svoji totožnost. To je vývojový úkol toho období.

Pavel prochází obdobím, kdy svoji novou totožnost našel u výrazné autority a u vrstevníků. Zažil „to je ono“, oblékl si ji jako nachystané šaty. Už je oblečený. Konfirmace přesně zapadá do toho děje. On to může veřejně vyznat. V rituálu to prožít a potvrdit. Má to ale svá úskalí. Bude-li poctivý. ►

Pokud mu jeho farář pomůže k poctivosti, zjistí časem, že někde mu ten konfekční oblek nesedí. Že všecko nemůže autenticky a pravdivě přijmout. Co potom? Vědomí „přece jsem to slíbil při konfirmaci“ bude vyvíjet tlak, aby popřel svoje samostatné myšlení. Podřídí se? Pak nebude pravdivý, neporooste. Bude poctivě a samostatně přemýšlet? Pak může cítit vinu: „Zrazuju, co jsem slíbil.“

Miriam hledá svoji identitu. Kdo vlastně je? Co je pravda? Jak se poznává pravda? Jak se ověřuje? Má různé zkušenosti, různá setkání. Tak různá.

Všecka je prověřuje, okouší, vůbec není rozhodnutá, co je to pravé. Přišel čas konfirmace. Odmítne ji a zarmoutí rodiče, babičku a dědečka, pana faráře? Těžká věc. Absolvuje ji – ale formálně, nepravdivě?

Mladý člověk se vyvíjí, kolem patnáctého roku hledá svoji identitu. Paralelně se vyvíjí katecheze v církvi – přichází čas konfirmace. Ty dva vývoje se mohou potkat, nebo taky minout, něco vyřešit, nebo naopak řešení znemožnit. Pavel a Miriam nás vybídlí, abychom hleděli na to, jak se ty dva vývoje mají k sobě. **Ivan Ryšavý, farář v Kroměříži a psycholog**

Příprava na konfirmaci z pohledu faráře

Předávat vědomosti o víře, či sdílet, jak se víra věří?

Je dobrou velmi intenzivní, dobrodružnou, náročnou i krásnou. Asi před žádným jiným shromážděním (kromě bohoslužeb) nejsem tak rozechvělý jako před začátkem konfirmačního. Přijdou, nebo ne? Budou chodit smsky s více či méně věrohodnými omluvami? Objeví se nějaká zajímavá otázka? To konfirmandi umějí – (ještě) klást otázky tak, jak bychom je nečekali. Mám je radši než přesné odpovědi. A moc se bojím, že povedu konfirmační přípravu tak, že nebude pro otázky čas, prostor, že bude strach je pokládat, že to nějak zardím.

Je to krásné, že se ti mladí lidé právě teď formují a já je mohu taky nasměrovat, a zároveň cítím tíhu velké odpovědnosti.

A vlastně úplně nevím, jaké je zadání.

„Pane faráři, udělejte z nich křesťany, nám se to nějak nedaří.“

„Pane faráři, hlavně je to dobře naučte. Víte, co všechno jsme se museli učit my?“

„Pane faráři, když už jste si to dítě pokřtil (stejně dobře víte, že to chtěla jen babička), tak si ho klidně i konfirmujte, když chcete, ale musíte si to s ním sám domluvit.“

„Pane faráři, kluk půjde brzy z domu, na internát, víte, co všechno ve světě hrozí. Mám strach, prosím, vyzbrojte ho duchovně do těch těžkých let.“

„Pane faráři, hlavně ať mají rádi církve a svůj sbor.“

„Potřebujeme dorost, je nás tu málo, v konfirmandech je naděje, spoléháme na vás, pane faráři.“

„Pane faráři, hlavně ať mají rádi Pána Boha.“

A taky moc nemám čeho se držet. S tím souvisí, že konfirmační příprava je vlastně místo, kde „dělám teologii“. Kde souhrnně formuluji odpovědi na otázky ve věcech víry, vlastně se dost možná

farářova věrouka a dogmatika formuluje právě při konfirmační přípravě.

Jsem rád, když nemusí být konfirmační zkouška. Sám jsem k ní měl zvládnout přes 700 otázek. A nejsem si jist, jestli je to číslo přímo úměrné růstu ve víře. A s trochou nadsázky musím říci, že jsem měl pocit, že jsem při té zkoušce zkoušen i já, z toho, jak pracuji, jestli umím tu mládež dobře vést. Naštěstí mi to moji konfirmandi moc nepokazili.

Asi bych chtěl do budoucna do konfirmační přípravy mnohem víc zvat další členy sboru, ať

není farář jediný, kdo s nimi mluví o víře. Mnozí chápou konfirmační jako farářovo hájemství. V ostatních aktivitách členové sboru pomáhají, ale tady se zdráhají. A ještě něco – neobejde se to bez svědectví o vlastní víře. Nejde předávat vědomosti o víře, je třeba také sdílet, jak se ta víra věří. Ne jako sebe prezentace, ale aby to ožilo.

Při slavnosti bych pak namísto výkonů konfirmandů položil důraz na to, aby byli utvrzeni ve víře a svém místě ve sboru a ujistěni o Boží pomoci v časech, které jsou krásné, dobrodružné a v mnohém také náročné. Mohu-li jako farář být u toho, pokud mi oni dovolí do jejich světa nakouknout, považují to za odměnu, za koření svého farářování.

David Balcar, farář v Jindřichově Hradci

Konfirmace a večeře Páně

Děti patří do společenství Božího lidu

Má být součástí konfirmace také první přistupování k večeři Páně? Myslím, že to není nutné. V jiných velkých křesťanských tradicích to tak není, a dokonce ani v církvích vzniklých z reformace to tak vždycky nebylo.

Pravoslavní dávají hned po křtu nemluvněti na lžičce chléb rozmocnený ve víně. A malí katolíci dnes chodí k prvnímu přijímání většinou ve třetí třídě. U husitů existovalo dětské přijímání – samozřejmě pod obojí. Za Kalvína to bývalo tak, že za náboženskou výchovu zodpovídali rodiče. Když bylo jejich dítě, prý zhruba desetileté, řádně poučeno, přivedli ho k faráři, který ho přezkoušel, a ono pak spolu s ostatními přistupovalo k večeři Páně.

V posledních desetiletích se znovu mluví o přijímání pokřtěných dětí u večeře Páně. Souvisí to hodně s tím, jak chápeme večeři Páně a jak chápeme křest.

Pokud rozumíme večeři Páně jako slavnosti, ke které zve vzkříšený Pán a dává nám v ní sám sebe, otevírá to cestu k pochopení, že toto darování je důležitější než podmínky, které pro připuštění ke stolu Páně stanovíme.

Jestliže křtíme nemluvnata, máme za to, že dětský křest je platný a celý – že ho není třeba ničím doplňovat, například konfirmací. Děti do společenství Božího lidu patří, učí se i tím, co prožívají a čeho se účastní – proto je vodíme na bohoslužby, modlíme se s nimi, proto je taky můžeme brát k večeři Páně. Do společenství sboru a do společenství stolu Páně vrůstají postupně. Dnes se praxe v různých sborech liší. Někde děti při večeři Páně vůbec nejsou, jinde v kruhu dostávají požehnání, někde chléb od svých rodičů, někde jsou zvány k plnému přijímání chleba a vína. Synod v roce 2006 usnesl, že večeři Páně mohou přijímat také pokřtěné děti,

kteří samy nebo prostřednictvím rodičů vyjádří svou víru a touhu po obecenství Kristova stolu.

Připadá mi důležité právě to, že má jít o pozvání, o postupné vrůstání – ne jen o dodržování nebo prolamování limitů typu: Děti – jen požehnání. Víno – až po konfirmaci.

Má smysl o večeři Páně mluvit – ve sboru i v rodině. Vysvětlovat dětem, o co při ní jde. A brát

je s sebou. Děti se pak často samy začnou ptát, projeví touhu po účasti u stolu Páně. Nemyslím tím, že by se dětem měl chleba dávat proto, že chtějí všechno, co mají dospělí, a sápo se po něm. I ony totiž mohou úměrně svému věku pochopit a přijmout Kristovo pozvání. Jak si můžeme být jisti, že tomu děti správně rozumějí? Stejně málo jako u dospělých. A jestliže dospělý dostává u stolu Páně hmatatelný chleba a víno, aby okusil, jak dobrý je Pán, jak si má zrovna dítě poradit a vystačit s „abstraktním“ požehnáním? ►

Co když ale máme ve sboru vedle sebe děti pokřtěné a nepokřtěné – jedny mohou přistupovat k večeři Páně, a druhé ne? Jak jim to vysvětlit? Nebude v tom zmatek? Křtít děti, nebo odložit křest až na dobu, kdy se mohou samy rozhodnout, jsou dvě legitimní možnosti – každá z nich má ovšem svoje důsledky. K večeři Páně je třeba stejná víra jako ke křtu – odložit křest tedy znamená odložit i plnou účast u večeře Páně.

Pluralitu v této věci bychom měli být schopni unést.

Myslím, že konfirmace bude mít dobrý smysl i tehdy, když s prvním přijímáním večeře Páně spojena nebude. A večeře Páně nemusí být s dětmi o nic méně důstojná a vážná. Možná se od nich naopak máme učit, jak může být i radostná.

Radmila Včelná,

farářka v Jasenné, předsedkyně PO liturgického

Naše víra a naše školy

Dnešní mladí, protřelí internetem, se bez obalu ptají na anděly a zároveň neuznávají církev jako instituci

„Jak je možné, že nevíš? Copak ti Pánbůh nepomůže?!“ Hořce vzpomíná jeden z mých synů, takto farářské dítě, na vyučování matematiky v době před převratem. Mám podobně trapné zážitky z vlastní školní docházky. Předsudky o církvích v duchu „idealismu“ přisouzené nám tehdejší marx-leninskou doktrínou. Jakkoliv z domova vychován v kritickém myšlení, měl jsem se chovat jako prvoplánový fundamentalista. Že podobně černobíle vidění víry v Boha vykazuje jistou nesmrtelnost, bylo možno loni v létě vysledovat v disputaci mezi filozofem Tomášem Hříbkem a knězem Tomášem Halíkem na stránkách *Lidových novin*. Změnilo se vůbec něco za poslední dobu?

Staronový folklor

Systematický výzkum jsem nepodnikl, ale vyzpovídal zhruba deset farářek a farářů, pak i rodiče a učitele ve svém okolí, a odpověď byla zcela v duchu současné demokraticky nastolené tolerance: „Záleží na každém jednotlivém učiteli občanské nauky.“ V jednom případě šlo o vyučujícího jazyka českého. A výsledky? „Informaci o křesťanství se lehce dotknou,“ vybaví se někomu. „Učí se o křesťanských svátcích, ale hlavně z folklorního hlediska. Děti znají sice Škaredou středu, že byl Ježíš ukřižován a narodil se v Betlémě, skutečné dějepisné znalosti jsou však kusé. Škola se věnuje různým projektům, že by ovšem žáci základní školy věděli, kdo byl Hus a co byla reformace, na to nelze spoléhat,“ shrnuje svou zkušenost farářka Radmila Včelná, též členka Poradního odboru pro práci s dětmi (POD).

Daný stav je jistě lepší než polistopadová horlivost, kdy školy otevíraly náruč náboženským autoritám bez rozdílu. Bylo tak možno zažít, že vámi pečlivě biblicky vychovávaní konfirmandi si přinesou ze školy paperback *Jednoho evangelia* kolportovaný americkou sektou. „Bylo to zdarma a mysleli jsme, že když dříve tady vládli rudí, tak teď to budou černí,“ vysvětlilo mi tehdy bezeletně vedení školy. Vyprávění současných farářů svědčí spíš o pragmaticky vymezené spolupráci. Nicméně sekulární odstup se zároveň nevylučuje s příležitostným využitím duchovenské osoby k reprezentaci v regionálních médiích. Tradiční postavení muže či ženy v taláru na sebe váže příležitosti spojené s životem obce, kdy právě o svátcích či místních výročích lze otevřít dveře kostela i školním dětem. S pečlivě připraveným kázáním o Komenském zůstane farář ale nejspíš sám. Spiritualita zkrátka není ve školních osnovách.

Opatrnou symbiózu škol a církví může dokreslit perlička z působení jedné katechetky při školní vánoční besídce. Vánoce jsou přece obdobím nejspontánnějšího propojení křesťanství s kulturními aktivitami charitativního rozměru. „Trochu méně o tom Spasiteli, abychom s pásmem nenařazili u důchodců,“ uslyší pak nadšený křesťan při svém veřejném angažmá, které je jinak bráno jako samozřejmost. Nepřipomíná nám to něco? Přesto, abychom našemu školství nekřivdili. Rámcový vzdělávací program pro základní školy nabízí sice jen bezbarvý humanismus, v osnovách středoškolského předmětu společenské vědy se ale posiluje důraz na vlastní komunikační kompetence a na in-

ternetu se v této souvislosti vrací varování před xenofobií i sektářstvím. A především máme ze zákona dané právo na školách náboženství vyučovat.

Co si neuděláme sami

Bylo podnětné naslouchat kolegům a kolegyním, když líčili své vyučování náboženství na školách. Chtít všechno popsat by bylo nad rámec tohoto článku, jejich práci si zčásti umíme představit podle služby ve sborech. Jen je třeba podtrhnout, že dary a důrazy naší církve mohou být platné i mimo sbor. Biblické základy, zvyk vyprávět příběhy, zpěv s kytarou stejně jako otevřený rozhovor. Tak nabízejí své hodiny „náboženství“ či „křesťanské výchovy“ faráři na různých místech a daří se jim shromažďovat skupinky od několika dětí až po desítky. Pozor! Často však dětí z rodin mimo sbor. Těžko zmiňovat jména a místa, aby nebylo někomu ukřivděno. Nestačil jsem oslovit třeba synodním seniorem zmíněné Kateřinice, kde adepti náboženství manželů Jelínkových jdou ke stovece, stejně tak senior Tomáš Jirků prý ani neví, jak pokrýt zájem o vyučování. „Děti nedotčené biblickými příběhy mé vyprávění hltají,“ řekla mi však přímo farářka Abigail Hudcová, která dojíždí na náboženství do Suchdola na okraj Prahy věnovat se „dětem učitelů, úředníků a intelektuálů“.

Ruku v ruce s kreativitou sdělení musí jít ale i odvaha naslouchat. „Vzít vážně jejich otázky,“ je klíčem k úspěchu pro faráře Davida Balcara. Jeho kolega Daniel Heller dodá svůj důraz na „slavení svátků“, zajímá ho však, jak se promítá do života rodin a jejich stolování, v jakých vztazích doma děti žijí. A biblická látka sama otázky probouzí a přináší témata soužití. Někde se tak plodně propojí církevní letní tábory a sborové pobyty. Jde však především o velkou vynalézavost organizační i pedagogickou v situacích, kdy je potřeba na malé škole poskládat ze zájemců o „nábožko“ svou jednotřídku. Zaznamenal jsem i kouzelné paradoxy. „Letos mám šest hodných děvčátek od první do čtvrté,“ skromně hodnotí své výsledky farář David Sedláček z Krouny - na opačném konci republiky pak v Jasenné dostala Radmila Včelná na starost „smečku“ deseti ostrých hochů. Ať se jedná o náboženství jako kroužek nebo v menším počtu případů nepovinný předmět, o překvapení není nouze.

„Kdybychom ve škole neměli věřící děcka, o něž se můžeme opřít, tak bychom ani jako škola nemohli být otevření k handicapovaným lidem. Žáci

z věřících rodin jsou empatičtí a dokážou měnit atmosféru ve třídě i v celé škole,“ popisuje život na Biskupském gymnáziu ve Žďáře nad Sázavou jeho ředitel Ing. Jiří Cočev. Tato církevní škola jako další podobně vznikla z vědomé potřeby nabídnout ve společnosti „s morálkou na velmi nízké úrovni“ výchovnou možnost, aby dítě „vyrostlo v osobnost zralou a schopnou se rozhodovat“. Náboženství je pro jejího ředitele „systémem se zakotveným vztahem k autoritě a k podstatným hodnotám“. I děti evangelíků jej zde objevily. Nejinak hovoří

o svých zkušenostech z Bratrské školy v Praze Holešovicích její spirituálka, farářka Irena Škeříková, která nabízí ve třídách biblické hodiny pro děti a připravuje s nimi bohoslužby. Vydat se do škol - sekulárních i církevních - učit „náboženství“, znamená podle všeho hlavně šanci podílet se na malém tajemství jeho integrující moci.

A co dnešní děti?

Krásné pravdy, napadne nás, ale vždyť z nepozornosti dnešních dětí jsou pedagogové často zoufalí. Copak je vyučování náboženství výjimkou? Není. I z úst farářů padají postřehy jako: „teror příležitostí“; „funkční analfabetismus“; „sotva přelouskají text“; „brzy se vyčerpá jejich pozornost“; „okamžitě musí naplnit svou potřebu“; „pokud nejsou v přímé akci, hned vypnou a nudí se“; „nemají potřebu ▶

bu se reálně sdílet, místo toho chatují“. Nebyl by problém v tomto seznamu pokračovat. „My jsme samozřejmě byli ukázněnější, věci nás zajímaly, měli jsme větší slovní zásobu a tráva za nás byla zelenější,“ vtipně dodává farářka Včelná. Stejně tak je totiž možno doplnit seznam o nezbytné výchovné protiakce, jež podle všeho přinášejí užitek: „snažím se je přimět, aby vždycky četly alespoň kousek přímo z Bible“; „mohl bych jim natisknout papíry, ale chci, aby si psaly rukou poznámky do sešitu“; „při výkladu samozřejmě kreslím na tabuli“; „nosím do hodiny na notebooku různé mapky“; „musím neustále vymýšlet interaktivní metody“.

Reakce dětí jsou totiž nepředvídatelné. Někde starozákonní příběhy otevrou lokální téma kolektivizace a starých křivd. Jinde si farářka uvědomí, že „nevěřící“ děti nad Bibli kladou otázky, které si děti ve sboru položit netroufnou. Stejně tak se dnešní děti, protřelé internetem, bez obalu ptají na anděly a Boží působení ve světě. Chce se říci, jen houšť této zpětné vazby a větší kapky nám spokojeným křesťanům!

Horší jsou zprávy o přetrvávajícím posměchu spolužáků na adresu těch, co chodí na náboženství. Jsou za ním předsudky rodičů? Česká povaha? Farář Ondřej Halama z Turnova se s něčím podobným setkává i při svém částečném úvazku učitele sociálních věd na gymnáziu. „Jsme v jistém smyslu výběrová škola a mne vždycky překvapí, jak hrozný despekt má mládež k církvi jako instituci. Jestli jsou poučeni? Asi jako my: Gagarin vyletěl, Boha neviděl, Boha nět,“ lapidárně shrnuje a zároveň dodává, „pro mne jde o příležitost říci, tak takhle já nevěřím!“ A rozovídá se o studentech, kteří přesto o věcech víry přemýšlejí, chtějí z jeho předmětu maturovat. Vždyť vykládat třeba filozofii až k novověkým existencialistům znamená „možnost mluvit o Bohu a ukázat jim, že o víře lze mluvit neobjektivistickým způsobem“. Jak jinak se ostatně postavit názoru, že „víra je jen nepoučenost, moudrý člověk přece nevěří“?

Pouštěj chléb svůj...

Podobnou výzvou se nelehké školní prostředí stalo i dalším dotazovaným a nabízí se otázka: Proč se vlastně faráři a farářky starají o děti, jež z jejich sboru nepocházejí, anebo jsou jen podle vzoru lidové církve okrajovými matrikovými členy? Chtějí je přitáhnout zpět? Konají misii? Žádná silná slova podobného typu jsem neslyšel. Opravdu

se nezdá, že by náboženství na půdě školy mělo za účel především eklesiologický profit. „Neočekávám přímý dopad, ty děti zůstanou mimo sborový život stejně jako jejich rodiče,“ svěřuje se David Sedláček, a přesto hodlá ve své „službě veřejnosti“ pokračovat. Podobně od jiných lze slyšet zdrženlivá vyznání typu: „Pro koho? Přece pro děti osobně“; „Přitáhnout do sboru? Ne, jen aby si něco odnesli, nějakou etickou výchovu“. Sdílejí tento pocit se svými kazateli i jejich staršůvstva? Mnohdy právě hledíme jen na vlastní statistiku, a přitom je práce ve školách pro faráře velkým impulzem k osobnímu růstu a vynaložená energie se přece jednou vrátí jako chléb pouštěný po vodách. Farář Ondřej Halama je svému sboru vděčný, že dává plnou podporu jeho splněnému snu stát se i kantorem. Vždyť se jedná i o ocenění církve, když jako farář využívá svého teologického zázemí a kvalitně vyučuje společenské vědy na místním gymnáziu.

Jeho případ ale odkrývá ještě jednoho společného jmenovatele našeho postoje k veřejnosti i ekumeně. Je jím důraz na korektní neutralitu. Zmíněný Ondřej Halama si dává velký pozor, aby své pozice „nezneužíval k indoktrinaci“. Tato pozice je mu „velmi příjemná“ a umožňuje mu autentické svědectví ve chvílích, kdy je přímo tázán. Přiznává ovšem, že je v tomto postoji dobrovolně důslednější než třeba jeho ateističtí kolegové. Podobně se naši faráři snaží vyvarovat, aby bez řádné domluvy nepřetahovali třeba děti katolíků. Považujeme takový postoj za svou sílu či slabost? Odpověď by byla již na další článek.

Tento text však vyžaduje ještě poslední shrnutí. Jsme na výše popsanou situaci jako ČCE dobře vybaveni? Například katolická biskupská konference nabízí velmi propracované osnovy po jednotlivých školních ročnících. Reakce členky POD byla však právě opačná. „Při členitosti naší církve a různorodých situacích nelze pro působení na školách nabídnout jednotné osnovy.“ Je tedy pluralita naší církve v kontaktu se světem výhodou, nebo spíše zátěží? Možná se práce s dětmi stane prubířským kamenem naší ochoty hledat nový společný jazyk. Naše sbory jsou různorodé, ale pracují na nich bystří lidé, schopní formulovat teologické priority i v dynamických situacích. Proč se nepokusit oblast výchovy dětí ke křesťanství lépe strukturovat? Poptávku z terénu církve jsem slyšel jednoznačnou: „Ano, takové materiály bychom přivítali!“

Jan Mamula

OTÁZKA NA TĚLO

A co po konfirmaci ve sboru?

Katka Janouchová, studentka
Hurá na mládež!!!

Tomáš Vítek, farář
Pak svatba, křest prvního, druhého, příp. dalšího dítěte, jejich konfirmace, eventuálně druhá svatba, pohřeb rodičů, možná svatba dětí a možná taky křty vnoučat a (kdo ví?) jejich konfirmace, ale nakonec určitě vlastní pohřeb.

Magdalena Jadwiga Härtelová, studentka
Tvařte se dospěle a dělejte, že rozumíte všemu, co se děje kolem.

Noemi Batlová, pastorační pracovnice
Jak zpívá Daniel Landa:
Touha je žít, zůstat a neodejít
touha je padnout a vstát a rány nevnímat.
Je to tlukot srdce,
je to poklad v ruce.

Jiří Palán, farář
Bohoslužby každou neděli, sdružení mládeže, svatba, biblické hodiny, radosti, starosti, pohřeb, naděje na každý den.

DaZ

OZNÁMENÍ

Festival Americké jaro 2011

Festival Americké jaro 2011 se bude konat v období od 3. května do 20. června v Praze a Středočeském kraji, v Brně, v Českých Budějovicích a Jihočeském kraji, v Pardubicích a v Olomouckém kraji.

Americké jaro 2011 v Praze

3. května – Pražský hrad, Španělský sál – 19.30
Hudba Hradní stráže a Policie České republiky
Slavnostní koncert k 20. výročí založení Policie ČR
Solisté: Melanie Gall, kolorатурní soprán, Kanada/USA, František Zahradníček, baryton, ČR
Dirigent: plk. Václav Blahunek

5. května – Divadlo u Valšů, Dům Portus – 16.00
Melanie Gall, kolorатурní soprán, Kanada/USA
Alice Fiedlerová, klavír, ČR

19. května – Deylova konzervatoř, Maltéžské náměstí – 19.00
Stephen Beus, klavír, USA

25. května – Kostel Panny Marie Sněžné – 19.30
Joan DeVee Dixon, varhany, USA
Přemysl Kšica, varhany, ČR

7. června – Kostel Českobratrské církve evangelické, Praha 2, Korunní 60 – 14.30
Natasha Farny, violoncello, USA
Jitka Fowler Fraňková, klavír, ČR

9. června – Divadlo u Valšů, Dům Portus – 16.00
Lynn Eustis, soprán, USA
Tomáš Hanzlíček, kytara, ČR

16. června – Rudolfinum – 19.30 – Ve spolupráci s agenturou The Prague Concert Co.
New England Conservatory Youth Philharmonic Orchestra (hráči ve věku 12 až 18 let)
Sólista: George Li, klavír
Dirigent: Benjamin Zander

17. června – Rudolfinum – 19.30 – Ve spolupráci s agenturou The Prague Concert Co.
Denver Young Artists Orchestra
70členný studentský orchestr
Dirigent: Jurgen de Lemos

Prodej vstupenek od 1. března 2011 u Evy Knappové, mobil: 733 508 543, rezervace na evaknapp@volny.cz.

SYNODNÍ RADA

Na zasedáních 22. února a 8. března 2011 projednala synodní rada 115 titulů. Z nich vybíráme:

Sbory a pracovníci

SR vzala na vědomí

– zprávu faráře Martina Horáka o využití tříměsíčního studijního volna, v němž pracoval na disertační práci s tématem „Kázání na žalmy“ na katedře praktické teologie ETF UK.

– zvýšení pracovního úvazku farářky Drahomíry Duškové Havlíčkové na 67 %.

SR pověřila faráře Pavlthisa Janošíka kaplanskou službou Vězeňské služby ČR a Vojtěcha Veselého duchovenskou službou ve věznici v Drahonicích.

SR vydala Janu A. Dusovi, presbyteru v Praze – Braníku, osvědčení k udělení ordinace.

Synodní rada schválila Pravidla pro postup při vydávání osvědčení o způsobilosti k ordinované službě kazatele pro kazatele z jiných církví.

SR uděluje tříměsíční studijní volno faráři Davidu Balcarovi v měsících duben až červen 2011. Studijní volno hodlá žadatel využít na dokončení pracovních listů pro konfirmandy a na sestavení metodické příručky pro práci s konfirmandy. Rovněž tříměsíční studijní volno uděluje SR nemocnímu kaplanovi a kazateli povšechného sboru Jiřímu Weinfurterovi v měsících červen až srpen 2011 na základě studijního projektu doporučeného Komisí pro celoživotní vzdělávání kazatelů. Od 24. 3. do 23. 6. uděluje SR tříměsíční studijní volno jáhnovi Pavlu Čmelíkovi. Ten by studijního volna rád využil k dokončení dálkového studia teologie na ETF UK.

Synodní rada jmenovala Tomáše Vítka předsedou platové komise.

Nový personální software umožňuje rozesílání výplatních pásek zaměstnancům ČCE e-mailem. Synodní rada

vítá tuto možnost a ukládá ÚCK připravit jeho technickou realizaci. Spuštění od dubna 2011 bude znamenat finanční i časovou úsporu.

Fakulta a bohoslovci

SR vzala na vědomí zprávu z praxe zájemce o vikariát Michaela Erdingera, který vykonal dvoutýdenní praxi ve sboru v Jihlavě a roční zprávy o účasti na sborovém životě Zdeňky Kláry Černé, Zory Novákové a Filipa Ženatého.

SR souhlasí s přijetím Jonáše Plíška mezi kandidáty služby v církvi a bere na vědomí jeho zprávu o vykonání praxe ve sboru ve Dvoře Králové nad Labem.

Správa církve

SR vzala na vědomí zápis ze schůze seniorátního výboru Moravskoslezského, Královéhradeckého, Poděbradského, Západočeského a Libereckého seniorátu.

Výchova mládeže

Synodní rada jmenovala pracovní skupinu ve složení Michael Erdinger – předseda, Petr Chlápek, Magdalena Trusinová, Hana Běťáková, Lenka Juřenová a Rut Junová a uložila této skupině, aby do 28. 9. 2011 předložila variantní možnosti koncepce časopisu pro mládež ČCE.

Ekumenické vztahy

SR delegovala na slavy 15. výročí otevření shromáždění v Bohemce v termínu 18. – 25. 10. 2011 sestry Liu Valkovou a Evu Zadražilovou.

SR vzala na vědomí zprávu Kateřiny Roskovcové ze semináře o eutanazii, který se konal v únoru v německém Tutzingu. Rovněž vzala na vědomí zprávu Boba Ogoly z mezinárodního teologického semináře ve Wittenbergu. V diskuzích se ukázal značně rozdílný pohled účastníků na problematiku ordinace žen a homosexuality. Bob Ogola kladně konstatuje, jak je ČCE v těchto otázkách již daleko.

Slavnostního předání faksimile stížného listu ženevskému muzeu 16. 5. se na pozvání spolku Beseda Slovan zúčastní synodní senior Joel Ruml, synodní kurátorka Lia Valková a tajemník pro ekumenu Gerhard Frey-Reininghaus. Přítomni budou i zástupci Senátu ČR

a Magistrátu hl. m. Prahy a představitelů ženevské kantonální a místní správy.

SR vzala na vědomí zprávu o zasedání Komitétu Luterského světového svazu, který zasedal 3. 2. v Olomouci. Hlavním bodem jednání byl rozhovor s biskupem Klátičkem z ECAV na Slovensku. Jednalo se také o Lutherově stromě, který bude vysazen 17. 4. ve Valašském Meziříčí.

Tajemník pro ekumenu Gerhard Frey-Reininghaus se zúčastnil schůzky saských zástupců sborů, které mají partnerství se sbory v ČR, a podal o tom zprávu. Došlo k velmi užitečnému sdílení zkušeností a předání informací v oblasti partnerství sborů obou církví, jednalo se i o Kirchentagu v Drážďanech.

SR delegovala jako zástupce ČCE na konzultaci k tématu „Církev a Izrael“ do Arnoldshainu Mikuláše Vymětala.

Evangelická akademie

Synodní rada souhlasí s uzavřením smlouvy o partnerství mezi Konzervatoří EA Olomouc a Univerzitou Palackého Olomouc. Jde o vytvoření sítě mezi školami, soukromým a neziskovým sektorem.

Křesťanská služba

Synodní rada vzala na vědomí zprávu předsedy POKS Miloše Vavrečky o práci a dalším směřování Poradního odboru křesťanské služby.

Diakonie

Na vědomí vzala SR zprávu předsedy dozorcí rady Diakonie ČCE Vojena Syrovátky za celé její funkční období. Mandát stávajících členů dozorcí rady letos končí. 33. synod bude volit 8 členů a 4 náhradníky nové dozorcí rady. Kandidátka vzešla z hlasování shromáždění Diakonie 14. 12. 2010. **DaZ**

na záchranářské týmy, zdravotníky, zaměstnance atomových elektráren, ale i představitele vlády, na jejichž bedrech leží tíha stávající situace. V podmínkách, které si ani nedovedeme představit, má každá jiskra naděje pro budoucnost svoji váhu. O naději nových začátků prosíme.

Obrácíme se na sbory a členy církve, aby vnímavě naslouchali výzvam ku pomoci, které přicházejí prostřednictvím mezinárodní humanitární organizace ADRA ČR a Armády Spásy v ČR /viz <http://www.adra.cz/adra/cz/>, <http://www.armadaspasy.cz//>.

Synodní rada doporučuje sborům vyhlásit dobrovolnou sbírku na zmírnění následků přírodní katastrofy v Japonsku. Výtěžek sbírky pošlejte na účet: 478496703/0300, variabilní symbol: 911180.

Celková částka bude odeslána prostřednictvím Diakonického díla Evangelické církve v Německu – pomoc při katastrofách /Diakonisches Werk der EKD – katastrophenhilfe/.

Synodní rada ČCE, Praha 17. 3. 2011

PROHLÁŠENÍ SR ČCE K SITUACI V JAPONSKU

Prohlášení SR ČCE k situaci v Japonsku

Českokobratrská církev evangelická se připojuje ke všem projevům účasti s japonským lidem, který statečně bojuje s následky zemětřesení a tsunami, které zpusťily sever země. Ač nás dělí velká vzdálenost i různorodost tradic, sdílíme se všemi postiženými nejen zármutek nad ztrátou majetku a nevyčísitelnými ekonomickými škodami, ale především v modlitbách myslíme na všechny pozůstalé, jejichž nejmilejší zahynuli. Věříme, že Bůh povzbudí všechna úsilí o nápravu škod. Myslíme

JUBILANTI

v dubnu slaví kulaté nebo půlkulaté narozeniny (od padesáti let výše) tyto současní a bývalí pracovníci v církvi:

Zora Hejdová 85
Ondřej Halama 55
Hedvika Hladná 85
Petr Melmuk 50
Jiří Melmuk 85
Marie Stolařová 60
Tomáš Trusina 50

Setkání představitelů reformovaných církví

Evropská sekce Světového společenství reformovaných církví (WCRC) zasedala ve dnech 3. až 5. března. Praha hostila přes 40 delegátů z různých církví a zemí. Českobratrskou církev evangelickou zastupoval synodní senior Joel Ruml v doprovodu vedoucího ekumenického oddělení Gerharda Frey-Reininghause.

Dvoudenní setkání bylo zahájeno pobožností, následovaly zprávy prezidia, sekcí a výborů, hodnocení výsledků minulých setkání, diskuzní a pracovní skupiny a referáty o vizi a budoucnosti reformovaných v Evropě.

Světové společenství reformovaných církví, jehož je ČCE členem, sjednocuje na 80 milionů křesťanů z celého světa. Dvě stě třicet členů společenství tvoří reformované, sjednocené, presbyterní a další církve, které se hlásí k odkazu kalvínské reformace, sahající svými kořeny do 16. století.

V červnu 2010 vzniklo Světové společenství reformovaných církví spojením Světového reformovaného svazu (WARC) a Reformované ekumenické rady (REC). Svůj podpis pod novou ústavu společenství připojili na ustavujícím shromáždění v Grand Rapids v USA také dva zástupci naší církve.

DaZ

AKADEMIE VĚD

Nové vedení Centra biblických studií

K počátku akademického roku 2010–2011 se ředitel Centra biblických studií Akademie věd ČR a Univerzity Karlovy v Praze prof. ThDr. Petr Pokorný, DrSc. vzhledem ke svému věku vzdal funkce a jeho nástupcem se stal biblista novozákonník Jan Roskovec, Th.D., které-

ho rektor UK a předseda AV ČR postavili do čela CBS k 1. 1. 2011.

Centrum biblických studií, které má své sídlo v budově ETF UK v Černé ulici a druhé pracoviště v sídle Kabinetu pro klasická studia AV ČR na Florenci (vedoucí Jan Dus, Th.D.), rozvíjí svou badatelskou činnost v biblistice a dějinách raně křesťanské literatury. Vydává *Knihovnu raně křesťanské literatury*, *Český ekumenický komentář k Novému zákonu* a v jeho rámci působí Koptologický pracovní kruh a Pracovní společenství řeckého jazyka. V minulém roce byla pracovníku CBS Janu Duškovi, Ph.D. udělena prestižní cena Učené společnosti pro mladé badatele.

V budoucnosti plánuje CBS založení archeologického a papyrologického týmu, edice starověkých textů vztahujících se k výkladu Starého zákona, ekumenického komentáře k Starému zákonu a založení pracovní a studijní specializace kulturní biblistika.

Prof. Pokorný zůstává v CBS jako vědecký pracovník a současně působí jako 1. místopředseda Učené společnosti ČR, která zastupuje AV ČR ve vztahu k zahraničním sborům akademiků.

cbs

ZE SVĚTA

Církve prosazují lepší ochranu pro křesťanské uprchlíky

Berlín. Církve v Německu projevují starost o pronásledované křesťany v mnoha částech světa. „Jsme šokováni novou vraždou v Pákistánu a hledíme s velkou starostí na rostoucí násilí páchané na křesťanech v Egyptě a na Blízkém východě,“ řekl zemský biskup Friedrich Weber 3. března v Berlíně na členském shromáždění křesťanských církví. Pronásledování a utlačování křesťané by měli být lépe chráněni. Shromáždění 21 církví a církevních společenství reagovalo zdrceně na zavraždění pákistánského ministra pro církevní menšiny Šabháze Bhattího. Politik, jediný křesťan v pákistánské vládě byl 2. března v hlavním městě Islamabadu zastřelen. Pracovní skupina křesťanských církví apelovala na spolkovou vládu a Evropskou unii, aby rozhodněji zakročily na obranu náboženské svobody a lidských práv. Braunschweigský zemský biskup Weber volá za přímluvy pro pronásledované křesťany celého světa. Evangelické církve v Německu upozornily přímluvnými modlitbami v neděli Reminiscere 20. března na situaci pronásledovaných křesťanů. Středem pozornosti jsou křesťané v indickém státě Orissa, ►

kde radikální hinduisté v letech 2007 až 2008 zavraždili 120 osob a vyhnali křesťany z více než 315 vesnic.

epd/gm

Kanál z Kristovy doby

Jeruzalém. Už několik týdnů je možné navštívit další trakt starobylého kanálu vyhloubeného u rybníka Siloe v podzemí historického jádra Jeruzaléma. Vodní kanál je dva tisíce let starý a protéká oblastí Davidova města, nejstarší čtvrti města, a vede pod Chrámovou horou.

Podle archeologů se další sektor kanálu nachází v blízkosti Damažské brány. Na kanál narazil v roce 1867 Brit Charles Warren. V devadesátých letech téhož století se na archeologických vykopávkách kanálu podíleli Frederick J. Bliss a Archibald C. Dickey z British Palestine Exploration Fund.

Jižní část kanálu je možno navštívit už několik let, ale objev, že kanál pokračuje dalších 600 metrů, je poměrně nedávný. Šířka kanálu se pohybuje mezi jedním a třemi metry a výška mezi jedním a dvěma metry. Některé úseky vedou v hloubce 15 až 20 metrů, takže ti, kdo prováděli vykopávky, mohli spatřit spodní vrstvy Zdi nářků. Podle archeologů vede dál kanál Tyropoenským údolím, nejnižší částí starého Jeruzaléma. Cesta nad ním je dlážděná a z jejích rozměrů se vyvozuje, že byla významná. Části kanálu

pocházejí z období hasmonejského a herodiánského. Archeologové ho datují mezi rok 50 před Kristem a 100 let po Kristu.

Odkrytá část je dlouhá čtyřicet metrů a nachází se mezi zahradou, která patří pravoslavné církvi, a prostorem, který patří organizaci spravující muslimské památky. Vykopávky se nacházejí 550 metrů od jižní strany Chrámové hory. Z tohoto místa podle archeologů začínali poutníci svůj výstup k chrámu a je pravděpodobné, že touto cestou šel také Ježíš.

ChristNet/(MIH)

OZNÁMENÍ

Svobodně, 1951–2011 60 let RFE

V rámci oslav šedesátého výročí založení československé redakce Rádia Svobodná Evropa připravil Český rozhlas cyklus akcí Svobodně!, v jehož rámci proběhne odborná konference na půdě Senátu ČR, slavnostní koncert, výstava a další akce – více informací na internetových stránkách: www.rozhlas.cz/svobodne.

Jednou z chystaných akcí je i mše za zesnulé československé pracovníky RFE (Radio Free Europe), která proběhne ve středu 4. května 2011 od 19.00 hodin v kostele svatě Ludmily na Náměstí Míru v Praze. Mši bude celebrovat Mons. Václav Malý, titulární biskup marcellánský a pomocný biskup pražský.

Máte výtvarného ducha a chuť přispět k výzdobě kostela?

FS ČCE v Českých Budějovicích pořádá výtvarnou soutěž na návrhy nové výzdoby oken v kostele. Odměnou zejména dobrý pocit, pro vybraný návrh pak 3000 Kč.

Uzávěrka: 15. 5. 2011

Podrobné zadávací podmínky naleznete na webu sboru nebo obdržíte poštou: FS ČCE v Českých Budějovicích, tř. 28. října 28, 370 01 České Budějovice, ceske-budejovice@evangnet.cz, <http://ceske-budejovice.evangnet.cz/>

Farní sbor ČCE ve Vrchlabí

Chudý sbor v pohraničí hledá laskavé dárce, kteří by dopomohli ke kvalitnějšímu hudebnímu nástroji. Staršímu, ale zachovalému nástroji (s kvalitními varhanními a klavírními rejstříky) se nebráníme. Děkujeme za pomoc! Kontakt: 604 282 497.

Den Země

Planeta Země, náš časný domov, je lidskou činností neustále ohrožována a poškozována. Tato skutečnost sice bývá různými způsoby připomínána, avšak do svých postojů, myšlení a jednání ji téměř nepromítáme. My lidé, my Evropané, ale ani my křesťané. Jako by zde nešlo o ničení Božího stvořitelského díla, o znevažování Božích darů.

Tyto skutečnosti si už na přelomu třicátých a čtyřicátých let minulého století uvědomoval americký technik a myslitel John McConnell (nar. 22. 3. 1915). Vycházejí z hluboké křesťanské víry, hledal cestu, jak zřetelně lidi oslovit. Tak přišel i k myšlence slavit Den Země a tím vyjádřit vděčnost za naši domovskou planetu a připomenout závislost na ní a nutnost se k ní dobře a citlivě chovat. Myšlenka vznikla na severní polokouli s cílem oslovit především její obyvatele, a tak byl pro Den Země vybrán den uprostřed probouzejícího se jara, kdy se rychle prodlužují dny a krásu a bohatost forem života vnímáme nejvýrazněji. Při výběru data 22. dubna pravděpodobně sehrála roli i snaha přeznačit a překrýt některými levicovými aktivisty připomínané výročí narození V. I. Lenina. Roku 1969 se slavil Den Země v San Franciscu, o rok později již byl záležitostí celých Spojených států amerických.

Environmentální křesťanské organizace (a spolu s nimi i Poradní odbor pro otázky životního prostředí při SR ČCE – POŽP) podporují, aby se Den Země připomínal v církvích. Možností je celá řada. Může jít o vhodně orientované kázání, přednášku či besedu, výlet či vycházku do přírody, o účast na jarním úklidu přírody apod. Členové POŽP připravili téměř dvacet různých přednášek a besed, které mohou být uspořádány ve vašem sboru. V případě zájmu si vyžádejte jejich seznam na adrese k.rehakova@gmail.com.

Den Země je příležitostí v pokoře a údivu se zastavit před úžasnou funkcí Božího stvořitelského díla, zamyslet se nad naším příspěvkem k jeho fungování (tvoříme, či ničíme?), uvědomit si, že všechny hmotné potřeby dostáváme prostřednictvím Země, děkovat za život v jeho bohatství a prosit... Prosit za náš pozemský domov a náš vztah k němu, prosit za celé stvoření.

A při tom i vděčně vzpomenout na muže, který myšlenku slavit Den Země prosadil, na Johna McConnella, pro něhož nejmocnějšími prostředky, jak působit na svět, jsou láska a modlitba.

Jiří Nečas,

poradní odbor pro otázky životního prostředí

Král přijíždí na oslátku

Květnou nedělí začíná Svatý neboli Velký týden

Květnou nedělí (latinsky doslova Palmovou) začíná Svatý neboli Velký týden církevního roku. Je pravděpodobné, že pojetí této neděle jako „pašijové“ (Dominica de passione Domini) je mnohem starší než připomínka vjezdu do Jeruzaléma a palmových ratolestí, která se v římské liturgii objevuje až na konci 10. století.

Pašije na Květnou nedělí a ve Svatém týdnu

Četba pašijí sloužila jako jakési předznamenání dění ve Svatém týdnu; z tohoto důvodu se synoptické pašije četly již na jeho začátku. V reformovaném prostředí se čtou pašije často až na Zelený čtvrtek (viz *Agenda ČCE*). Z liturgického hlediska je tato praxe dosti diskutabilní, neboť ochuzuje slavení velikonoční události o jeden z podstatných rozměrů. Lepším řešením je buď číst pašije na Květnou nedělí, nebo některý jiný den Svatého týdne. Zelenému čtvrtku by se mělo vrátit jeho téma vlastní, tj. ustanovení večere Páně a Kristova vydanost z lásky.

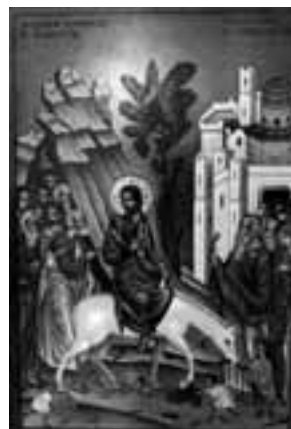
Průvod s ratolestmi

Průvod se v nejjednodušší formě může konat tak, že lidé se shromáždí na jednom místě, kde se přečte evangelium o Kristově vjezdu do Jeruzaléma, a pak jdou všichni za zpěvu do kostela. Účastníci nesou palmové nebo jiné ratolesti (čeští katolíci k tomuto účelu užívají zpravidla tzv. kočičky). Pokud většina účastníků nejeví ochotu průvod vytvořit, mohou se ho zúčastnit alespoň děti a duchovní. V tom případě je možné vypustit úvodní evangelium a dát průvodu formu klasického vstupu do bohoslužby.

Bláznivý happening

Podle svědectví evangelií zástupy jásalý a stromovými ratolestmi stlaly cestu Ježíši a jeho oslátku. Kdybychom se podívali podrobně

na Ježíše a jeho královský průvod, zjistili bychom, že na této velkolepé podívané, na tomto „happeningu“, je také cosi napohled bláznivého a postaveného na hlavu. Normální králové vračející se z vítězných bitev přijíždějí vychutnat si svůj triumf po zuby ozbrojeni na statných ořích – a tento král jede beze zbraně a na obyčejném vypůjčeném oslu. Mnoho vykladačů říká, že zástup,

Cornel Teofil Pop, Vjezd Páně do Jeruzaléma

kteří Kristu provolával slávu, nebyl oním davem, který v Pilátově soudnici křičel „ukřižuj!“. Takový výklad se v církvi dobře poslouchá; zvláště pokud se ztotožníme s těmi, co zpívají „Hosanna“, jsme rádi, že se sami na sebe nemusíme dívat jako na ty, kteří jindy volají „na kříž!“. Jenže když posloucháme vyprávění o Květné nedělí, jak nám je předal evangelista Lukáš, zjistíme, že i v zástupu oslavujícím Ježíše se vyskytují remcající farizeové, že jsou tam hlasy, které volají: „to se nesmí, to se nedělá, to se musí zakázat!“ Tragický příběh Jidáše nám ukazuje, že i ten, kdo žije dlouho v Ježíšově blízkosti, ale neporozumí mu, protože se nechce vzdát vlastních představ, může skončit v davu těch, kdo ho vlečou na Kalvárii.

<http://coena.edunix.cz>, mg (redakčně kráceno)

CÍRKEV ŽIJE

foto: Petr Moško

Budiž světlo!

Věž evangelického kostela v pražských Střešovicích se konečně rozsvítila. Kostel je díky svému autorovi, architektu Bohumíru Kozákovi, moderní kulturní památkou. Prosklený vrchol věže postavené podle Kozákova návrhu připomíná lucernu, kterou broučci spisovatele a evangelického faráře Jana Karafiáta svítili dobrým lidem.

Jenomže krátce po dokončení kostela v roce 1939 válečné poměry nedovolily osvětlení realizovat. V padesátých letech pak věž kostela obsadil útvar Civilní obrany, faráři i členům sboru zakázal do věže přístup a vybudoval v ní železobetonovou pozorovatelnu. Pravděpodobně bez posouzení statika a bez stavebního povolení, a docela jistě bez souhlasu majitele, farního sboru Českobratrské církve evangelické.

Lucerna se zdála být definitivně pohřbena. Totéž naštěstí neplatí o víře a odhodlání zdejších evangelíků, kteří nepřízeň režimu přestáli a dnes je jim kostel malý.

Díky finanční pomoci Městské části Praha 6 se v loňském roce podařilo technologicky náročným postupem železobetonový skelet demontovat. A – jak symbolické – právě 25. února, v den výročí komunistického převratu v roce 1948, se světlo lucerny znovu rozzářilo. *Pavel Pokorný*

Práce v diaspoře je solí a kvasem

v Chrástu, Přešticích a Kdyni sázejí na komunitní model

Studený den na počátku března. Hnědošedé předjaří, do zelené trávy je ještě daleko, na zahrádkách vykukují první nesmělé sněženky. Cesta je z oken vlaku docela zajímavá. Dlouhou dobu vede malebnou krajinou kolem Berounky. Trasa je napůl staveniště, koridor mezi Prahou a Plzní je jednou ze staveb, která nebyla kvůli úsporám zastavena. Nádraží v Chrástu u Plzně je stavebním ruchem zatím nedotčeno, leží kus za obcí a působí trochu opuštěně. Na chrástecké faře, obklopené velkou zahradou s dětským hřiš-

těm, jsem se setkala s místním farářem Karlem Šimrem, farářem z nedalekých Přeštic Janem Satkem a farářkou z Kdyně na Šumavě Danielou Zapletalovou Grollovou.

Chrást – s rukama v klíně zdejší rozhodně nesedí

„Jak jsem se dostal do Chrástu? Po gymnáziu jsem studoval na evangelické akademii a pak pracoval v sociálních službách: v Diakonii, Charitě, za povodní v krizovém centru. Dálkově jsem studo- ▶

*Karel Šimr (36)
farářem v Chrástu od roku 2006,
částečně podporované místo*

val Evangelickou teologickou fakultu UK, a jelikož pocházím z Plzně a její okolí dobře znám, vyhlédl jsem si Chrást a on si vyhlédl mě," shrnuje svou dosavadní životní cestu zdejší farář. Evangelický sbor vznikl v Chrástu ve dvacátých letech, v době tzv. přestupového hnutí, nejprve jako kazatelská stanice plzeňského Korandova sboru, od roku 1948 jako samostatný sbor. V padesátých letech byl vybudován sborový dům s modlitebnou a bytem pro faráře. Interiér modlitebny dodnes zdobí minimalistická kresba kříže a večere Páně od Karla Svolinského. V roce 1993 fara osiřela a třináct let byl sbor bez faráře. Podporované místo pro pastýře sboru vzniklo v roce 2006. S příchodem mladého faráře s rodinou ožil nejen sbor, ale celý Chrást.

Poslání

Církev je solí a kvasem. Podle Karla Šimra mají duchovní pracovat v diaspoře. „Nemáme opouštět místa, kde zdánlivě nic není. Zdejší lidé měli odhodlání sbor udržet, i když byli dlouho bez faráře. Zvládli to. Ale sbor má žít misijně, má dělat něco pro okolí, pro druhé, jinak jeho existence postrádá smysl,“ vysvětluje svůj přístup ke sborové práci farář. Velikostí patří chrástecký sbor mezi nejmenší v církvi, nedokáže být ekonomicky soběstačný. Za poslání, které se snaží naplňovat, považují chrástečtí nejen bohoslužbu a zvěstování, ale také vytváření společenství a službu potřebným.

Pozvání

Z myšlenky otevřít se okolí vznikly konkrétní aktivity. Sousedství farní zahrady s mateřskou

školou a domovem pro seniory k nim přímo vybízelo. Podařilo se vybudovat dětské hřiště a otevřít venkovní prostor. „Bylo nutno překonat obavy z místa scházení,“ vzpomíná Karel Šimr, „ale dnes na hřiště chodí úplně běžně maminky s dětmi, školáci se zde staví po cestě ze školy, která je za rohem. Prostě hřiště už v obci zdomácnělo.“ Mnoho obyvatel Chrástu podpořilo v loňském roce stavbu zvoničky. Kdo chtěl, mohl si koupit část měděné krytiny, zespodu na ni napsat své jméno a nechat připevnit na stříšku zvonice. Ta byla pak i se zvonem slavnostně vyzdvížena na střechu sborového domu. Těto dobročinné akce se překvapivě zúčastnilo i mnoho lidí z obce, kteří nemají s církví nic společného. (O tomto úspěšném počínu jsme psali v ČB 6/2010).

Projekt Živá fara

Dalším zamýšleným vykročením k lidem je vytvoření zázemí pro scházení a činnost různých skupin, řečeno moderním jazykem - vytvoření komunitního centra. V Chrástu například existuje mateřské centrum Sluníčko, které působí v neutešených podmínkách v hasičárně a chybí mu vhodnější prostory. Ve spolupráci s ním vzniklo právě hřiště na farské zahradě. Jednou měsíčně se

*Daniela Zapletalová Grollová (33)
farářkou v Kdyni na Šumavě
od ledna 2011, podporované místo*

na fare konají čaje o páté, kde mají místní občané možnost podělit se o svá rozličná umění. Kromě bohoslužeb bývají v modlitebně setkání s Biblií, literární večery či přednášky. Modlitebna se musí vždy prostorově upravit a pak vrátit do původního stavu. „Smyslem stavební části projektu je získat prostor. S tím se budou rozvíjet aktivity klubového komunitního typu. Prostory musí být variabilní.

Mateřské centrum teď třeba expanduje, ale za rok dva děti odrostou a bude potřeba zase něco jiného. Třeba jazykové nebo počítačové kurzy," rozvíjí své představy Karel Šimr. V projektu Živá fara se počítá se zvětšením kapacity a modernizací sborového domu. Fara projde rekonstrukcí, při níž bude v podkroví vybudován byt pro faráře a v přízemí vznikne vedle modlitebny víceúčelové centrum se zázemím. Občanům Chrástu nabídne prostor pro setkávání a duchovní, volnočasové, kulturní, vzdělávací a společenské aktivity.

Vize

Chrástecký farář rád užívá obraz oázy, kláštera v poušti. Skupina lidí začne někde žít, vytvoří společenství, lidi to přitahuje, začnou tam chodit, něco jim to dává a zpětně se celé okolí kultivuje. „Tak si představuji působení živé fary. A hned mě napadají další možnosti. Například spolupráce s plzeňskou Diakonií, kde jsem dřív pracoval. Mohli bychom vybudovat v Chrástu podporované bydlení spojené s aktivitami na faře, třeba provozem kavárničky. Tím by Diakonie dostala další rozměr. Nejen že Diakonie slouží klientům, ale že i dobrovolnická služba klientů slouží dalším lidem. A Diakonie by se propojila obloukem zpět s církví, se sborem i s obcí. Myslím, že církev vidí, že takovéto aktivity jsou dobré, možná proto jsme letos získali Hlavní dar lásky Jeronymovy jednoty a finanční podporu ze švýcarského HEKSu. Za to jsme velice vděční a všem dárcům děkujeme!“

Přeštice – začalo to mateřským centrem

Jan Satke vidí možnosti práce na malých sborech podobně: „Do naší situace mi dobře sedí podobenství o soli a světle. Nebo podobenství o rozséváči. Malé sbory nemohou být uzavřené, musí vykročit do světa a udělat něco pro společnost.“

Jako první vzniklo v Přešticích mateřské centrum. Motorem při rozvíjení tohoto nápadu byla rodina, která něco podobného zažila jinde. Zpočátku měli obyvatelé Přeštic trochu hrůzu z toho, že se setkání konají na faře, ale brzy zájemci zjistili, že se tam scházejí normální lidé, žádní podivíni. Zájem je značný. V poslední době nabízí mateřské centrum i novou službu – hlídání dětí. Pro veřejnost nabízí přeštický sbor Klub pro děti a mládež, přednášky a návštěvy seniorů.

Výčet sborových aktivit by byl dlouhý. S dětmi a mládeží pracuje pastorační pracovnice Jana Golonková, rozvíjí se spolupráce se střediskem

Diakonie ČCE v Merklíně. A podobně jako chrástečtí pociťují i v Přešticích nedostatek prostoru pro všechny typy setkávání. „V současné době pra-

Jan Satke (36)

farářem v Přešticích od roku 2003

cujeme na rekonstrukci podkroví fary na prostory pro děti a mládež. Máme také v plánu podat žádost o prostředky z fondů EU. Připravujeme podklady k projektu víceúčelové budovy, máme podporu vedení církve i příznivé vyjádření městského úřadu,“ popisuje nejbližší plány přeštický farář.

Kdyně – rozkoukávání

Malý šumavský sbor v Kdyni získal díky podporovanému místu svou farářku od ledna 2011. Lidé jsou rádi, že na faře je rodina Daniely Zapletalové Grollové, a jsou za její službu vděční. „Jsem v Kdyni teprve krátce a myslím, že sbor i já jsme ještě ve fázi rozkoukávání. Otevřít se světu? Nabídnout faru k necírkevnímu setkávání? Mám dojem, že se zdejší hrstka členů sboru zatím neodvažuje. Možná ještě přetrvává pocit ohrožení, který dominoval v minulosti,“ uvažuje pastýřka sboru. Přesto ale v Kdyni zažili letos vydařenou akci. Kostel, kam na bohoslužby přijde patnáct lidí, se zaplnil sto dvaceti návštěvníky při koncertě dětí z místní základní školy a základní umělecké školy. Možná byl tento radostný umělecký zážitek první vlašťovkou spolupráce sboru s okolím.

Závěr

Církev je solí a kvasem. Je světlem i rozsévatelem. Má pracovat v diaspoře a neopouštět místa, kde zdánlivě nic není. Tři faráři na Plzeňsku naplňují svou vírou a prací tyto biblické obrazy vrchovatou měrou.

Daniela Ženatá

Kolínské zpívání

Rozezpívej mysl i srdce

Zažili jste už někdy situaci, kdy v plném kostele lidí při zpěvech písní byla slyšet jen tak třetina obecenstva? Někdy lidé nezpívají z ostychu, někdy také možná proto, že nerozumějí textům, nevidí v tom zpěvu smysl, nevědí, co za zpěvem stojí...

Mládež Poděbradského seniorátu si této skutečnosti povšimla už kdysi dávno a rozhodla se rozezpívat alespoň mladší generaci pravidelnými zpívacími setkáními. Jedno se ve společenských prostorách kolínského sboru konalo 19. února 2011.

Je jasné, že hlavním bodem a cílem programu byl společný zpěv. Jednalo se o písně ze zpěvníku *Svíta*. Programové písně vybral a zpěv vedl bratr farář Honza Jun z Prostějova. Asi dvacet „svítákovek“ rozdělil do tematických skupin (např.

písně vyznavačské, chválicí...) a ke každé z nich měl krátké povídání. Dobře vykreslil těžké podmínky vzniku řady těchto písní (mnohé vznikaly v nesvobodě bývalého režimu) a jejich význam. Po nich pochopitelně nemohly chybět ještě další písně na přání jednotlivých mládežníků. Skvělým zpestřením byla i cvičení na uvolnění těla, vedoucí k lepším hlasovým dispozicím. Vrcholem této první programové části bylo utvoření sboru z přítomných lidí, který po krátkém tréninku výborně zvládl zazpívat píseň *Vše co živé je*, kterou následně mládežníci předvedli při nedělních bohoslužbách.

Potom přišli na řadu Rámusníci. Kdo to je? Rámusníci jsou prostějovská kapela, sestavená z místních konfirmandů, působící na půdě tamního sboru. Jejich repertoárem jsou právě písně ze *Svíta*, které pro ně Honza Jun aranžuje a upravuje – tím získávají velmi zajímavého, často bluesového ducha a nabízejí zase jiný pohled na náš mládežnický zpěvník. Kapela hraje v pestrém nástrojovém obsazení – dva saxofony, kytara, basa, klavír, zpěv. Po výstupu Rámusníků byl program už jen volný. Dlouho se ještě povídalo a také zpívalo.

Myslím, že koncept, který mládež v Poděbradském seniorátu vytvořila, je velmi dobrý. Společné zpívání je krásným hlubokým zážitkem. Ve zpěvu jde právě o naše vyjádření k Bohu, o modlitbu – a strach a ostych nejsou na místě.

Kolja, mládežník (zkráceno)

SBORMISTROVSKÝ KURZ

Zpívejte Pánu nové písně!

Lidové i duchovní s Jiřím Pavlicou

Ve dnech 25. až 27. února 2011 jsem se zúčastnila 17. kurzu pro sbormistry s Jiřím Pavlicou, který byl ve znamení lidové duchovní písně a staroslověnského chorálu. Na takovém kurzu jsem byla poprvé a právě tato náplň mě velmi lákala.

Největší část kurzu jsme věnovali dílům Jiřího Pavlici *Missa brevis pastoralis* – části *Credo*, *Oratoriu smíru*, 3. části *Pater noster*, skladbě *Otvéřta Filosof Konstantin* a *Velkomoravskému chorálu*. Zpívaným jazykem je zde latina, čeština a staroslověnština. Staroslověnštinu jsme se snažili co nejlépe inter-

pretovat za pomoci pana Pavlici, který byl velmi trpělivý učitel. Zpěv v tomto jazyce nás přenesl přes tisícovku let zpátky. Objevili jsme něco velmi starého, velmi krásného, co si zaslouhuje naši pozornost a péči. Při poslechu skladby *Otvěšta Filofof Konstantin* – obrana Konstantinova v Benátkách roku 868 – z alba *Chvění* mi opravdu běhá mráz po zádech. Také proto, že texty těchto děl jsou stále aktuální a pravdivé.

Dalším tématem byly lidové duchovní písně. Jiřím Pavlicou zhudebněné verše Jana Skácela, písně ze sbírek Františka Sušila i písně zpracované naším celocírkevním kantorem Ladislavem Moravetzem dokážou svou poezií slova i hudby oslovit snad každého. Lidové písně vnímám jako hudbu, která je nám vlastní, s kterou jsme se narodili, kterou někde hluboko v sobě nosíme a vlastně ji dobře známe. Je potřeba ji umět znovu oživit a nově podat. Pakliže má taková hudba krásný duchovní text, stává se mocným prostředkem promlouvání k člověku.

Měla jsem tu čest poznat Jiřího Pavlicu jako velmi skromného a vnímavého člověka. Strávila

jsem velmi příjemný víkend mezi lidmi, kteří mají společnou lásku k Hospodinu a také k hudbě. Že si lidová duchovní píseň zaslouží své místo v církevním zpěvníku, jsme se v *Sola Gratia* přesvědčili všichni. Vždyť přece Zpívejte Pánu nové písně!

Z Bystřice pod Hostýnem jsme si odváželi silné zážitky, a co je také velmi důležité, i noty opatřené klavírními výtahy, s kterými jsou tyto písně použitelné hlavně pro nás amatéry. A za to patří dík našemu celocírkevnímu kantorovi Ladislavu Moravetzovi.

Martina Matušková,

studentka a varhanice v *Silůvkách* u Brna

Z CÍRKEVNÍCH ŠKOL

Evangelická akademie v Náchodě

Oslava 20. výročí založení

Střední odborná škola sociální – Evangelická akademie v Náchodě oslavila 15. března 20. výročí svého založení. Škola byla založena z iniciativy několika nadšených lidí v čele s farářem Jaromírem Strádallem. Jejich původním cílem bylo integrovat zrakově postižené žáky a připravit odborníky v oblasti sociální práce. Škola vznikala v kontextu celkové obnovy a zakládání církevních škol v polistopadovém období na začátku devadesátých let.

U příležitosti oslav proběhla slavnostní bohoslužba pod vedením jednoho z prvních duchovních školy, pana Michala Kitty. Účastníci během bohoslužby popřáli škole dlouhé trvání, hodně žáků a moudré učitele.

Po bohoslužbě následovala konference, během které se svými projevy vystoupili ředitel ústředí Evangelické akademie Martin Čech, místostarostka města Náchoda Drahomíra Benešová, ře-

ditel školy a nakonec zakladatel školy Jaromír Strádal. Místostarostka hovořila o dobrých vztazích a spolupráci mezi školou a Náchodem. Škola je umístěna v budově města a žáci konají odborné praxe i v městských sociálních zařízeních.

Poděkováním Jaromíru Strádalovi za vynikající dlouholetou pedagogickou a duchovní práci s mládeží bylo udělení pamětní plakety J. A. Komenského. Dík patří také učitelům a dalším zaměstnancům, zejména těm, kteří ve škole působí dlouhodobě a pomáhají jí. Právě s nimi škola překonala těžší chvíle, hlavně velmi náročné a opakované stěhování či přebíhání o přestávkách mezi budovami.

Další část oslav proběhla přímo ve škole na dni otevřených dveří. Účastníci oslav měli možnost prohlédnout si budovu školy a společně posedět u guláše a kávy s různými dobro- ►

tami. Mezi hosty se sešli bývalí zaměstnanci školy, školní spirituálové, absolventi a další přátelé.

Šikovní žáci příjemně zpestřovali oslavy průvodním slovem, písněmi i obsluhou hostů. Atmosféra byla velmi příjemná.

V dopoledních hodinách oslavám předcházela projektový den zaměřený na pomoc ugandským

dětem. Všichni ze školy projevili solidaritu s lidským utrpením ve vzdálené Ugandě a připravili program, při kterém se s touto zemí a hlavně s jejími problémy seznámili a zorganizovali finanční sbírku na pomoc ugandským dětem. Tato akce patřila mezi mnoho dalších, kterými škola pomáhá potřebným.

David Hanuš, ředitel školy

Dům, který má své jméno

Herlíkovice na rozcestí

V září 2010 si čtenář *Českého bratra* mohl přečíst reportáž o rekreačním středisku ČCE Horský domov v Herlíkovicích. Za posledních šest měsíců se mi podařilo shromáždit mnoho informací o provozu a rozvoji střediska jako celku i o možnostech, jak zachránit téměř dvacet let nepoužívaný, ale architektonicky nejhodnotnější objekt střediska – tzv. Kuncárnu (foto), jejíž rekonstrukce v původním duchu by byla v souladu se stavební typologií Správy Krkonošského národního parku.

Součástí střediska jsou čtyři rekreační objekty a krásný secesní kostelík. Středisko není údajně provozně soběstačné, a tak se nelze divit, že i na synodu se pravidelně objevují návrhy na jeho prodej, což ale při obrovském nárůstu ubytovacích kapacit v Krkonoších (např. apartmány) nemusí být vůbec jednoduché, jak o tom psal nedávno i deník *MF Dnes*. Boudaření je především srdeční záležitost a zisk nese často jen pronájem bez investic do majetku. Přesto je zeštíhlení a zefektivnění střediska určitě žádoucí a správkyně střediska Eva Jindřišková by byla například pro

prodej nejvzdálenějšího objektu Vokurka nebo pro jeho přebudování pro trvalé bydlení personálu.

V Herlíkovicích je problematický zejména nejistý příliv návštěvníků. Zimní sezona je horší než letní, mimo sezonu se letos daří zajistit různé akce, o kterých pravidelně informují i sborové záznamy z ústředí církve. Také nároky na energetický provoz jsou vysoké. Většina budov je vytápěna elektřinou, pouze hlavní budova umožňuje kombinované vytápění i na dřevo. Tato možnost je ale údajně využívána jen asi na 50 %. Nové budovy byly postaveny začátkem devadesátých let v dnes již ne zcela vyhovujícím energetickém standardu, ale jsou zde i takové resty, které by šlo celkem levně odstranit (např. staré žárovky v pokojích i na chodbách by určitě šlo vyměnit za úsporné, stejně tak neúsporné sprchové hlavice ve Vilce). Energetický auditor by takových věcí našel určitě mnohem více. Snižovat náklady na vytápění není nutné jen nákladnou výměnou oken nebo zateplením fasády, třeba ve Vilce (ale i Hlavní budově) by se mohlo začít rozvinutím pásů izolace na nyní

nevyužívané půdě, což zvládne i laik za pár hodin. Případně by bylo možné pokusit se čerpat grant na kompletní zateplení obálky budov a výměnu oken z Operačního programu ŽP. Tento grant je ale vázán i na výměnu zdroje tepla a nejsem si jist, zda by personál zvládl topit dřevem i v ostatních objektech střediska, a po rekreantech to lze těžko chtít. Ti by však mohli uvítat krbová kamna v přízemí Hlavní budovy.

Jiné grantové možnosti jsou pro církve jako nepodnikatelský subjekt provozující komerční rekreační středisko obtížně dosažitelné. Velmi slibně se jeví grant z Operačního programu rozvoje venkova na obnovu Kuncárny, kterou je nejdříve nutné prohlásit památkou místního významu na úrovni rozhodování obce - nejlépe pověřené - Vrchlabí. Tento grant je zaměřen na obnovu a rozvoj kulturního dědictví, a co jiného by církve kromě hlásání evangelia nebo

diakonie měla dělat. Z tohoto grantu by šlo čerpat do roku 2013 cca 1 milion korun; církve má připraveny další projekty na jiné objekty za cca 4 miliony Kč a dotační limit na jeden subjekt v režimu de minimis je 200 tisíc eur. Problematičtější se v současnosti jeví využití Kuncárny. Nabízí se agroturistika; objekt má své hospodářské zázemí, bylo by možno tu vybudovat chráněné pracoviště Diakonie (farmu) nebo jednoduše využít objekt pro rekreaci pod patronátem některého sboru v církvi.

Věřím, že by se našel sbor, který by si rád dal „do pucu“ roubenku s prostorem pro vinný sklep a terasou s výhledem do údolí Labe a na zasněžené Kotelní jámy. Objekt má naštěstí dobrou střechu, takže je nutné vyměnit jen několik spodních trámů zasažených špatně odvedenou vlhkostí. Interiér je sice zcela vybydlen, ten lze ale začít opravovat na etapy. V současnosti zpracovávám dokumentaci stávajícího stavu a návrh

revitalizace. Současný vlastník ČCE se brigádnické činnosti nebrání. První je naplánována na poslední květnový víkend. Středisko má „spasit“ mládež. Dají se staří mazáci zahanbit? Znamená pro někoho něco ještě tradice herlíkovických brigád z období totality? Další možnosti budou i v létě (možná na svátky začátkem července, první či poslední týden v srpnu - dle domluvy se zájemci a volných kapacit ve středisku), přesněji budeme čtenáře informovat v dalších číslech. Věřím, že pokud se v začátcích podaří pro obnovu Kuncárny získat alespoň pár ochotných lidí, může vzniknout smysluplný projekt, který bude užitečný i pro celý Horský domov. Pak je větší šance, že odpovědní lidé v ústředí církve se pokusí získat peníze na nutnou spoluúčast grantových projektů, které jsou časově omezeny do roku 2013 a není zatím jisté, co bude následovat. Nebo je třeba hledat, nejlépe v církvi, jiného vlastníka - sponzora, protože nicnedělání jen prodlužuje agonii budovy, která je mimo provoz již celých dvacet let.

Jan Kirschner

Organizace, správa a management církve

V únoru se v libeňském sboru sešla skupina lidí z fóra analyzujícího krizi a vizi ČCE. Tématem debaty byla tentokrát správa a organizace církve. Jana Šarounová napsala zprávu, kterou otiskujeme nyní, rozhovor autorů vstupních příspěvků – Pavla Duchana a Bohumily Baštecké přineseme v příštím čísle.

Kdo je manažer

Podle Bohumily Baštecké je manažer dynamickou osobu, která ví, co chce, ví, jak ze svých podřízených dostat v zájmu firmy to nejlepší za co nejméně peněz. Ví, jak je řídit, a má na to jasné, do jednotlivých kroků rozpracované metody. Pokud chybuje, jde nanejvýš o chyby manažerské. Přitom se stále usmívá, ostatní jsou ale pro ni spíše pouhými objekty. Pro církve trochu nepřijatelná představa.

Co je management

Jak jsem se ale dále dozvěděla, v managementu nejde o řízení firmy, ale o schopnost kolíkovat cestu, ujasnit si hodnoty, k nimž se bude naše činnost vztahovat. Hodnoty srozumitelné nejenom nám, ale i navenek. Jinak může jít totiž o činnost pro činnost samu. Co tedy management je? „Příkladem může být sebeřízení (self-management) lidské osoby, která jde svou – hodnotami a cíli – vyznačenou cestou, k čemuž je obdařena (svobodnou) vůlí,“ píše B. Baštecká a dodává, že pro zjednodušení si církve můžeme představit právě jako osobu.

Kdo vytyčuje cíle

Může však třeba synodní rada vytyčovat poslání a cíle ČCE, když je tak obtížné se v naší rozmanité církvi vůbec na něčem shodnout a když se při vydání jakéhokoliv jasného stanoviska zvedne vlna kritiky, z níž je jasné, že rozhodně nejde i o stanovisko církve jako celku? Nevím a členům synodní rady jejich funkce opravdu nezávidím. Jistě nás napadne, že hodnoty nemusíme vytyčovat, protože to za nás v souladu s Písmem již udělali církevní otcové. Jsou však pro nás tato vyznání natolik srozumitelná, abychom se k nim dovedli v běžném životě křesťana, sboru, církve vztahovat?

Hospodaření a peníze

Druhý příspěvek byl od Pavla Duchana a zaměřil se hlavně na finance a hospodaření církve. Při jeho ústní prezentaci několikrát zaznělo, že při správě církve bude v budoucnu nezbytné, aby lidé sáhli hlouběji do svých kapes a věnovali církvi i více svých sil. Věřící budou muset máknout, opakuje Pavel Duchan. Maně přitom člověka napadá jiná věta: Kristus nám za škody stojí. K tomuto vyznání ale nelze nikoho donutit ani precizním zpracováním poslání, ani perfektní prezentací církve, ani výčitkami – buď nám za škody stojí, nebo ne. K tomu nám vytyčení poslání a cílů podle mě nijak nepomůže. Mohou to totiž být prázdná slova a to se většinou pozná.

Kam směřujeme

Pro mě osobně bylo přínosné to, že snad je možné si svoji cestu ujasňovat alespoň na úrovni jednotlivce či sboru – k čemu směřujeme? Považujeme za své poslání hlavně zvěstování Krista, dosvědčování toho, co pro nás znamená, lidem, kteří o něm ještě nevědí? Nebo jde hlavně o budování víry členů sboru a vztahů mezi nimi, bezpečný přístav pro kohokoliv bez nároku na misi, pomoc potřebným, oporu seniorům? Bude-li mít farář společně se staršovstvem jasno v hlavním směřování sboru, možná bude jednodušší zamyslet se nad tím, k čemu je právě toto setkání, které pořádáme. Možná zjistíme, že řadu akcí děláme sami pro sebe, protože je nám spolu dobře. Určitě to není špatné – ale je toto jediné poslání církve Kristovy na světě? Možná zjistíme, že spoustu akcí děláme proto, že to je ve sboru tradicí. Jaký smysl má vyučování dětí, biblická hodina, společný oběd, výlet, dětský tábor? Jaký smysl mají setkání nad diapozitivy z cest, koncerty, sborový časopis? Roznášení balíčků starším lidem? Víme, proč to děláme, nebo jde spíše o všeobjímající seřvačnost, provoz pro provoz?

Mám pocit, že od toho poněkud odpudivého tématu managementu vše směřuje zpátky k otázce, kterou položil ve své reakci na příspěvky Tomáš Molnár – kým je pro nás Kristus? K otázce, která je podle mne tou hlavní u všech témat, která se na platformě Krize/vize kdy probírala. K otázce, která jde k pramenům.

Jana Šarounová (mezititulky redakce)

JABOK

Na Jaboku jsem se naučil nevzdávat se

Již od roku 1993 se každé září otevírají pro studenty prvního ročníku brány Jaboku – Vyšší odborné školy sociálně pedagogické a teologické. V lavicích se ale nováčci dlouho nezdrží. Začíná se zostrá zážitkovým seznamovacím kurzem.

pár přátel, se kterými se stále vidám.“ Oceňuje také přátelské vztahy mezi učiteli a studenty, stejně jako individuální přístup ke studentům. K příjemnému klimatu přispívá také vlastní kolej. Díky společnému studijnímu programu s Evange-

Poté už přijde na řadu standardní akademické vzdělávání v sociálních, pedagogických či teologicko-filozofických oborech střídající se s odborně vedenými praxemi – u nás i v zahraničí. A po třech letech absolutorium.

**Příhlášky k přijímacím zkouškám
zasílejte do 30. 4. 2011.**

**Jabok – Vyšší odborná škola
sociálně pedagogická a teologická
Salmovská 8, 120 00 Praha 2,
tel.: 224 920 425, fax: 296 216 505
e-mail: jabok@jabok.cz; www.jabok.cz**

Absolventka školy Vendula říká, že Jabok v ní zanechal velkou stopu. „Jabok mi do života dal

lickou teologickou fakultou UK získala Vendula rovněž bakalářský titul v sociální a pastorační práci. „A v neposlední řadě, pro mne zásadní, je fakt, že mi pomohl prohloubit a ucelit znalosti o víře a o Bohu.“ Tomáš, dnes vedoucí Křesťanské akademie mladých, doplňuje s trochou nadsázky další, pro život neocenitelný zisk: „Na Jaboku jsem se naučil nevzdávat se, protože pan Dočkal dával zkoušku ze sociální politiky až na třetí pokus.“ Vzpomínky patří také mimoškolním aktivitám, zejména klubu, kapli či akcím jako zahradní slavnost a vánoční hvězda. Absolventi s titulem diplomovaný specialista (DiS.) v oboru sociální pedagogika se mohou ucházet o pracovní místa v nejrůznějších výchovných, sociálních či pastoračních zařízeních.

Petr Jandejsek

Uchem jehly

Talk show Pavla Klineckého a Zbigniewa Czendlika

Česká televize uvádí nový cyklus pořadů s názvem *Uchem jehly*. Moderátory této talk show jsou střídavě evangelický farář Pavel Klinecký a katolický kněz Zbigniew Czendlik. Zvou si

k rozhovoru známé osobnosti, které jsou úspěšné ve svém oboru, dávají nahlédnout do jejich života a nevyhýbají se ani duchovním otázkám. Prvním hostem byl novinář Martin Komárek, dále režisér Jiří Strach, herec a senátor Tomáš Töpfer, zpěvák Laďa Kerndl, novinář a senátor Jaromír Štětina, novinář Jan Pokorný, herec a režisér Otakáro Maria Schmidt a další.

Každou neděli běží v 16.55 premiéra na ČT 2, reprízu můžete zhlédnout následující neděli v 5.15 hodin.

Rozhovor s Pavlem Klineckým o vzniku, přípravách a natáčení tohoto pořadu najdete na www.e-cirkev.cz v sekci rozhovor.

DaZ

OTEVŘENO VŠEM

Pojedte s námi do Chotěboře!

My, pokročilí věkem, se rádi setkáváme uprostřed lesů, v překrásné přírodě s milými lidmi. Léta plynou a my se tam vracíme, těšíme se na přátele a poznáváme nové. Přijíždíme ze všech oblastí Čech, Moravy, Slezska. Společně posloucháme svědectví Písma, jindy zajímavé vyprávění ze života, literatury. Nechybí ani hudba a zpěv. Povídáme si o svých rodinách, sborech, přátelích, putujeme přírodou – a tak vznikají nová přátelství. Nezanedbatelné je pohodlí v renovovaných ubytovacích prostorách i výborná strava. A to vše „za dobrou cenu“.

Co na to říkáte? Přijedete?

Pobyt se koná od pátku 17. do neděle 26. 6., cena 2 500 Kč (včetně diet bez příplatku). Doprava autobusem z Prahy do střediska a zpět. Ubytování a terén schůdný i pro ty, kdo mají pohybové potíže. Nabídka programu: kromě nedělních bohoslužeb ranní a večerní pobožnosti, večerní program s hostem, celodenní výlet autobusem, táborák a další. Lékárna a lékař v Chotěboři. Pobyt není určen jen členům církve. Rádi přivítáme každého, kdo chce strávit příjemné dny ve společenství věřících lidí v pěkné vysočinské přírodě.

Další informace podá farářka Dana Rotkovská ze sboru Libčice nad Vltavou, 233 930 823, mobil 776 798 580.

Jiřina Nekvasilová

FS ČCE v Berouně hledá kazatele/ku

Sbor spolu s Pražským seniorátem zahájil projekt rozvoje, jehož součástí bude v tomto roce zakoupení kazatelského bytu ve městě, který umožní zintenzivnění duchovenské práce v místě i diaspore (dosavadní kazatelka dojížděla z Prahy). V součinnosti s Pražským seniorátem nabízíme kazatelské místo na 75% až 100% úvazek a plnou podporu pracovníkovi, který přijme práci v našem malém sboru jako misijní úkol a pokusí se do sboru integrovat i ty, kdo se do Berouna stěhují, ale zatím dojíždějí na neděle do svých bývalých sborů v Praze. Sbor má výbornou polohu na hlavním náměstí.

Blíží informace podá za seniorátní výbor Pražského seniorátu farář Petr Firbas, e-mail: pm.firbas@centrum.cz, tel. 777 630 396, za sbor kurátorka M. Stehlíková, tel. 731 471 575, nebo farářka Dagmar Ondříčková, tel. 737 864 475, 222 320 550, e-mail: dagmar.ondrickova@post.cz.

Zachovalý nábytek za odvoz

Nabízím za odvoz (z Kroměříže) velmi zachovalý částečně leštěný černý nábytek z padesátých let: tři šatní skříň, knihovničku, noční stolek s gaučem, rozkládací gauč, peříňák a skříňku na gramofon. Vhodné i do objektů, kde se nabízejí prostory k ubytování rekreativních nebo do charitativního zařízení.

Jan Procházka, e-mail: prochor.jan@seznam.cz, mobil 606 593 611.

Staršovstvo Farního sboru ČCE v Praze 10 – Strašnicích

hledá pracovníci/pracovnice na pozici vedoucího kanceláře na poloviční pracovní poměr. Náplň práce je kancelářská agenda zajišťující provoz sboru, styk se členy sboru, evidence, archiv, korespondence, servis, práce pokladní (nikoli účetní). Nutná dobrá znalost prostředí církve, práce na PC (MS Office, korespondence, internet), spolehlivost a komunikační schopnosti. V případě potřeby nabízíme bydlení v bytě 1+1 ve sborovém domě. Nejde o krátkodobý pracovní poměr. Nabídky na: strasnice@evangnet.cz, příp. na tel. 274 811 226.

Nabídka ubytování v Děčíně

Farní sbor ČCE v Děčíně nabízí možnost ubytování ve sborovém domě v bytě 1+1 s příslušenstvím. Sborový dům je v centru města, bez zahrady. Nejbližší okolí města nabízí řadu krásných vycházek, plavecký areál nebo ZOO. Děčín je vstupní branou do Českého Švýcarska. Vzdálenější jsou Tiské stěny, Lužické hory nebo Drážďany.

Poplatky na den ve třílůžkovém pokoji (s možností dvou přístýlek): 1 osoba 200 Kč, 2 osoby 300 Kč, 3 osoby 400 Kč, 4 osoby 450 Kč, 5 osob 500 Kč. Dítě 50 Kč, lůžkoviny 30 Kč. Ve výši výdajů jsou zahrnuty dva poplatky městskému úřadu.

Kontakt: Bezručova 4, 405 02 Děčín 4, tel. číslo 412 532 217.

Pohádka z čajových hor

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve na besedu s Klárou Hejrlíkovou z Ekumenické akademie Praha o indickém

Darjeelingu a tamním pěstování fair trade čaje. Beseda bude v úterý 12. dubna od 17:30 v přízemí kláštera Emauzy v Praze 2, Vyšehradská 49.

Sbor Ochranovského seniorátu ČCE Potštejn

nabízí ubytování na faře. K dispozici jsou 2 pokoje se 4 lůžky s možností přistýlky, kuchyň, společenská místnost a sociální zařízení. Lůžkoviny poskytujeme. U fary je zahrada. V místě je prodejna potravin, 3 restaurace, cukrárna, zámek a hrad. Řeka Divoká Orlice je vhodná ke koupání. Koupaliště ve Vamberku. V okolí hrady a zámky Litice, Doudleby n. Orl., Častolovice, Rychnov nad Kněžnou, Opočno, dále Kunvald – kolébka Jednoty bratrské, Letohrad – Muzeum řemesel, Orlické hory.

Ceny ubytování: dospělý 200 Kč/noc, děti 3–15 let 100 Kč/noc, děti do 3 let zdarma.

Sbor Ochranovského seniorátu Jednoty bratrské, Českých bratří 10, 517 43 Potštejn.

Kontakt: Vacovska.H@seznam.cz

Rodinné rekreace v Chotěboři 2011

Termíny běhů:	Vedení běhu:	Zaměření:
1. běh 2. 7.–9. 7.	N. Čejková	rodinná rekreace
2. běh 9. 7.–23. 7.	E. Plzáková	hudební
3. běh 23. 7.–30. 7.	v jednání	maminky s dětmi
4. běh 30. 7.–6. 8.	L. Červenka	rodinná rekreace
5. běh 6. 8.–13. 8.	M. Židková	maminky s dětmi
6. běh 13. 8.–24. 8.	T. Matějovský	rodinná rekreace

– je možné se přihlásit i na dva a více běhů za sebou

– uzávěrka přihlášek je 30. dubna

Poplatky za osobu/den (ubytování, stravování a poplatek za lůžkoviny)

	6 dní	3–5 dní	1–2 dny
Dospělí nad 10 let	325 Kč	350 Kč	380 Kč
Děti 3–10 let	165 Kč	175 Kč	190 Kč
Děti 1–3 roky	150 Kč	160 Kč	170 Kč

Přihlášky přes internet na stránce <http://es-chotebor.evangnet.cz> (platí pro zájemce, kteří byli v posledních letech ve středisku na rekreaci). Přihlášky potvrzené sborem zašlejte na adresu: Ing. Petr Černý, Na Moráni 8, 128 00 Praha 2.

Sbor ČCE Nový Jičín nabízí rekreační ubytování

Možnost rekreace ve dvou podkrovních pokojích (2x2 lůžka) na faře. K dispozici je kuchyňka a hygienické zařízení. U fary je zahrada s možností parkování.

Okolí: Žerotínský zámek, hrad Starý Jičín, zámek Kunín, hrad Hukvaldy, památková rezervace Štramberk, muzeum Tatra Kopřivnice, cykloturistika, možnost výletů do nedalekých Beskyd.

Cena: dospělí 140 Kč, děti 60 Kč.

Kontakt: 556 707 882, 732 638 517.

Mladěněčku mlady

Tuto lašskou píseň ze Staré Bělé si můžete poslechnout na CD *Moje Lašsko*, které nahrála s vysokým muzikantským umem cimbálová muzika Ondřejnica. V bukletu Jan Rokyta st. píše: „Portrét regionu je tu ve výrazných barvách, hloubka obrazu je navýsost poctivá.“ Kultivovaný sólový pěvecký přednes paní učitelky Marie Matějové, vyznačující se čistotou a mimořádnou procítěností, zaujme posluchače hned od prvního tónu. Píseň je silná, vyjadřuje těžký pocit loučení matky či jiného příbuzného s mladíkem, který odchází z domu do světa studovat či za práci, nebo na vojnu.

Teskný dialog

Text je sepsán ve formě pomyslného dialogu. Zpívá jej jedna osoba. Jde o projev rozpolceného stavu lidské duše, která se zmítá v protichůdných pocitech. V úvodních slokách je vyjádřena obava z budoucnosti nezkušeného mládence v cizině, v neznámém světě. Strach z toho nejhoršího je vyřčený naplno: „Gdo tě tam opatří, dyž tě smrt zachvátí?“ Tato otázka vyprovokuje mládence, aby reagoval k věci. Na tesklivý tón matky odpovídá mladistvá nebojácnost a odvahy, pramenící z pevné víry, že v každé životní situaci (i v té nejhorší) bude o nás postaráno. V překvapivé odpovědi je špetka drzosti (vůči smrti). Uvádíme původní text legendy o „Panně Marii opatřitelkyni“, jak jej zpívá Marie Matějová. Ten je oproti zápisu Františka Sušila [S.50 (1859)] mírně pozměněný:

1. Mladěněčku mlady, :|| kaj ty povandruješ? :||
2. Z tej země do jinej; :|| do krajiny cuzej. :||
3. Gdo tě tam opatří, :|| dyž tě smrt zachvátí ? :||
4. Mam ja tam svu milu, :|| Panenku Mariu. :||
5. Ona mje opatří, :|| dyž mje smrt zachvátí. :||
6. Košulu ušije, :|| do ni mje obleče. :||
7. Do truhly mje vloží, :|| do hrobu položí. :||
8. Do hrobu položí, :|| do nebe sprovodí. :||

Pokud naše píseň vznikla z reálné životní zkušenosti a je zpívaným „situačním komentářem“, je třeba připomenout, že odchod syna či dcery do světa dříve rodina nesla mnohem hůře, než je tomu dnes. Přešlo mnoho týdnů, možná i měsíců, než se objevil první dopis. Dneska je tomu přece jinak. Díky vyspělé komunikační technice (SMS, skype atd.) žijeme s pocitem, že jsme vlastně pořád na příjmu. Ale tíhu loučení, všelijaké strachy a obavy pocítujeme také. Proto platnost výpovědi této klidné, baladické písně stále trvá. Její účinek může působit jako duševní léčivo, jako emoční ventil, který pomůže člověku, aby se z žalu vyzpíval a vyplakal.

Zpěv mírní bol

„Nezpívejte národních písní na ukázkou – v koncertě. Zpívejte při práci, když toho dovoluje; zpívejte, když vám ji tesknice a roztoužení připamatuje. Nechlubte se v písní hlasem ani mělkou citlivostí; jsou daleky národní písně licoměrnosti. Zpívejte je s potřebou, s jakou byly skládány; mírnily bol, vášně zvířily.“ (Leoš Janáček)

Člověk odcházející „do krajiny cuzej“ si je vědom toho, že stojí před důležitou životní křižovatkou a bude na nějakou dobu odloučený od svých blízkých, ale krok zpátky už nelze udělat. Je odhodlaný jít, spoléhaje se na Boží blízkost a ochranu. Ta je v textu legendy zastoupená Marií, matkou Páně. (Je zřejmé, že evangelická zbožnost, by se s takovým textem nemohla ztotožnit. Proto také vznikla „evangelická“ verze textu, kterou uvádíme s nápěvem a nahrajeme ji do letošního vánočního dárkového CD.) Podstata celé písně ovšem tkví v něčem jiném než v uctívání mariánského kultu. Lidový zpěvák této písně ví o křehkosti lidského života, a také o jistotě, která nám bývá ve víře darovaná. Proto se jeho zpěv upíná k něčemu, „co je nad námi, mimo nás a pro nás“ (P. Filipi). Maria by se v tomto kontextu snad dala chápat jako vyslankyně nebes. V této pozici však není jediná.

Bůh člověka neopouští

Boží vláda může mít těch vyslanců mnoho a mohou působit v různých rolích. „Anděla máme každý svého,“ krásně to vyjádřil Jan Skácel ve svých básních, kterým Jiří Pavlica „dal notu“, čímž jim dodal další znějící dimenzi, aby je přiblížil i těm, co básně nečtou, ale přitom mají vnímavé srdce. Ani zpěv „In Paradisum deducant te angeli“ (Do ráje at tě dovedou andělé, část Requiem) není

nic jiného než ujištění, že Bůh člověka neopouští a že Bůh se postará, aby „jej do nebe sprovedil“. Všechna tato zhudebnění mají jednu společnou věc: jsou to obrazy vyjadřující motivy skryté Boží přítomnosti v tomto světě. Vyjadřují naději, jež nás může držet při jakémkoliv loučení, když odjíždíme či odcházíme do neznáma. Máme vědět, že „vlastně nikdy nejsme sami“ (J. Skácel).

Ladislav Moravetz

Mladěněčku mlady

Volně

Lidová lidová píseň ze Staré Běže
doplnil František Sedláč / zpracoval Jan Rakysa et.
al., upravil, text 4-8. akce: Ladislav Moravetz

1. Mla-dě-něč-ku mla - dy, mla-dě-něč-ku mla-dy, kaj ty po-van-dru - ješ?

Klavis / varhany

přeslehra / mezihra před 3. a 4. náokou / chbra (v dnu)

1. Kaj ty po-van - dru - ješ?

tesklivé

zponoclit

2. Z tej země do jiné, :: do krajiny cuzej. ::
3. Gdo tě tam opatří, :: dyž tě smrt' zachvatí? ::
4. Mám ja Pana sveho, :: Boha nebeskeho. ::
5. On mje opatruje, :: od zleho zbaňuje, ::
6. z hrobu vysvobodí, :: do nebe sprovedí. ::

Vylepšená čekárna v Rokycanech

S ředitelem rokycanské Diakonie Petrem Neumannem o tom, že teenageři se nemusejí scházet jen na ulici nebo v parku

V minulých číslech ČB jsme v rubrice Diakonie pro život publikovali články o službách Diakonie ČCE pro lidi s postižením. Tentokrát navštívíme středisko v Rokycanech, které pomáhá jiné cílové skupině: lidem, kteří se dostali nebo dostávají do obtížných životních situací. Co si pod tím představit? Nabízí se ukázat příklady právě na službách rokycanského střediska: Centrum podpory rodiny napomáhá stabilizaci rodinného prostředí, podporuje ohrožené rodiny s dětmi a naplňuje potřeby dětí. Služba Prevent team učí předcházet různým společenským rizikům, která lidem všech generací hrozí. Občanská poradna je nezávislým místem bezplatné, důvěrné a nestranné konzultace a pomoci občanům. A konečně Nízkoprahové komunitní centrum Akcent (NKC), o němž jsme si povídali s ředitelem střediska Petrem Neumannem, pomáhá dětem a mladým lidem trávit volný čas zajímavým způsobem a jinde než na ulici.

Petre, jak vzniklo v centru Rokycan takovéto zařízení a vůbec celé diakonické středisko?

Způsobu vzniku NKC v Rokycanech si docela považuji. Zprv je zájem o poskytování služby projevil místní evangelický sbor. Nabídl prostory před rekonstrukcí a chtěl někoho, kdo by službu

zajistil. Tím někým jsme byli my, Diakonie ČCE. Využili jsme know-how získané z předešlé zkušenosti ve středisku Milíčovův dům v Jaroměři. Sboru se ta myšlenka zalíbila. Městu Rokycany chyběla preventivní služba pro děti a mládež a tehdejšímu okresnímu úřadu taktéž - v rámci protidrogové prevence. A dohoda byla na světě. Psal se rok 2000, když jsme nízkoprahové komunitní centrum otevřeli klientům. A trojúhelník poskytovatel - zadavatel - klientela byl dovršen. Vloni jsme oslavili deset let a letos jsme otevřeli další tři centra - v Domažlicích, Dobřanech a Plzni 1.

Jak nízkoprahové centrum funguje? Jak tu lze strávit čas?

Je to jakási vylepšená čekárna, kvartýr kamaráda, park nebo ulice, kde by jinak mladí trávili svůj volný čas. A jak říkáme my, sociální pracovníci, trávili by ho neorganizovaně. Vylepšení je v tom, že nabízíme mladým lidem zázemí - teplo, komfort, hygienické zařízení a místo, kde se v poměrně velkém počtu mohou scházet se svými vrstevníky. Výhoda takového zázemí je, že je pro mladé lidi bezpečné. Platí tu základní pravidla společenského chování, a když už se dějí nějaké konflikty, jsou asistované a bez násilí. Mladí mohou „zdravě“ trávit svůj volný čas dle vlastního uvážení nebo mohou využít naší základní nabídky. V žádném případě ale nenahrazujeme kroužky nebo domy dětí a mládeže. Pro nás je nabídka volnočasových aktivit prostředkem navázání kontaktu. A jsme u další výhody naší vylepšené čekárny - mladí zde mohou čerpat podporu našich kontaktních pracovníků, tedy těch, kdo „jim rozumějí“, sociální služby jsou uzpůsobené jejich věku. Zejména se zaměřujeme na omezování rizik plynoucích z dospívání a mladí se také mohou dozvědět něco pro život

v preventivních programech šitých na míru jejich potřebám.

Kdo může do klubu přijít?

Do klubu mohou přijít děti a mládež ve věku od jedenácti do maximálně dvaceti let v nepříznivé sociální situaci nebo ti, kteří jsou touto situací bezprostředně ohroženi. Než do klubu začnou chodit, probíhá s nimi takový etapový pokec. Jde o to zjistit motivy klienta, které ho do klubu vedou. Rozpoznat, zda a v jakém ohrožení se klient nachází, a nabídnout mu odpovídající služby. Klient má zase možnost dozvědět se, jak to u nás chodí a ověřit si, jestli my jsme ti praví. Snažíme se o to, aby ten celý pokec byl maximálně přirozený a citlivý, zároveň se ale vymezujeme proti zneužití služeb nebo proti budování závislosti klienta na službě. Chceme, aby uměl stát na vlastních nohách. Když jsou služby pro klienta zdarma, neznamená to, že jsou zadarmo. Platíme je z našich daní. Proto je na místě i tato obezřetnost.

Jaká platí v klubu pravidla?

Jak jsem se už zmínil, jsou to pravidla společenského chování, tedy zaměřená na oblast vztahů k dalším klientům, tedy jejich bezpečí, a k pracovníkům, tedy k jejich ochraně. Dále pak pravidla zamezující nabourávání a zneužívání služeb a pravidla upravující chod klubu. Poslední pravidla upravují možnou ignoranci pravidel

samých ze strany klienta. Tedy je to celý balík či komplex pravidel.

Kolik dětí nebo mladých lidí sem dochází?

Každodenně dochází do rokycanského klubu na třicet osob. V ostatních lokalitách se klub teprve etabluje, ale očekáváme zhruba stejnou návštěvnost.

Lze nějak vysledovat zpětnou vazbu, jak služba pomáhá, jaký má na mladé lidi vliv?

Pro nás je asi největší zpětná vazba o tom, že službu děláme dobře, důvěra, se kterou se na nás děti obracejí v rozličných životních situacích. Řešíme s nimi jejich první lásky, konflikty s rodiči nebo kamarády, různé přestupky ve škole nebo s policií, situace před zkouškami, při hledání zaměstnání a pochopitelně i experimenty s drogou. S odstupem času – řekněme několika let – lze pozorovat, že se povětšinou dokázali osamostatnit, mají své rodiny, práci a vedou spořádaný život. Tak jenom vzpomínáme, jací to občas byli sígři, a je nám dobře u srdce.

Pojďme ještě k dalším službám a projektům. Vaše středisko ve spolupráci s plzeňskou Diakonii vloni představilo projekt SOS rodina, který pomáhá rodinám v různých svízelných situacích. Jak to funguje a co projekt nabízí?

Velice stručně, jde o spojení našich terénních prarodinných služeb s plzeňskými ambulant- ►

ními. Nadto jde ještě o návaznost na služby primární prevence plzeňského střediska. Spojením vzniká unikátní komplex služeb podporující děti z ohrožených rodin. A díky specializaci každého střediska jsou služby rychlejší, efektivnější a provázané. Je obtížné se k ohroženým rodinám vůbec dostat. A proto jsme zvolili různé typy cest. Do škol chodí naši preventisté a nemluví jenom o tom že „drogy jsou špatné“, nýbrž se zaměřují i na fungování rodiny, upozorní mladé na to, že „jsme tu“. Dále bývá obtížné nabídnout jim odpovídající kombinaci služeb. Zvláště u rodin s mnohačetnými problémy. To bychom pak chtěli, aby sociální pracovník byl buď superman, anebo by logicky něco šidil. A tak si úkoly dělíme: terénní pracovníci nabízejí širokou paletu instrumentální pomoci přímo v rodinném prostředí. A do ambulance obvykle zavítají taková, co už se někam posunuli, mají vůli řešit situaci do značné míry sami kupříkladu s asistencí terapeuta, nebo kteří potřebují odbornou psychologickou pomoc. Mohu k tomu dodat snad jenom to, že tím dochází v Diakonii k nevídanému prolnutí

služeb dvou středisek. Třeba tým pracovníků prarodinných služeb má jednoho společného vedoucího. Není mi známo, že by něco takového bylo běžnou praxí středisek. Můžeme tedy snad být i dobrou inspirací.

Ptal se Pavel Hanych

Kde najdete v Diakonii nízkoprahová zařízení pro děti a mládež:

Jablonec – Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Kruháč. Tel. 483 305 796 | kruhac@diakoniecce.cz | www.jablonec.diakoniecce.cz

Jaroměř – NZDM Klub Malého Bobše a NZDM Centrum Alternativa. Tel. 491 815 169 | milicuv.dum@diakoniecce.cz | www.milicak.cz

Rokycany – Nízkoprahové komunitní centrum Akcent. Tel. 371 720 486 | rokycany@diakoniecce.cz | www.rokycany.diakoniecce.cz

Vsetín – Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež RUBIKON. Tel. 571 420 617 | vsetin@diakoniecce.cz | www.diakonievsetin.cz

Kontakty na všechny služby Diakonie ČCE najdete na www.diakoniecce.cz

Kam zmizelo diakonické středisko pro zrakově postižené?

Služby pro zrakově postižené poskytuje Diakonie dále

Ze seznamu středisek Diakonie ČCE na počátku tohoto roku zmizelo dosud nejmenší středisko, Středisko pro zrakově postižené (SZP). Místo něho pod stejným identifikačním číslem najdete Středisko celostátních programů a služeb.

Všechny příznivce SZP chci uklidnit, že i přes organizační změny, při nichž se původní středisko sloučilo s dalšími třemi programy, které spadaly pod ústředí Diakonie, zůstává jeho činnost zachována. Jeho bývalá ředitelka sestra Jana Červeňáková pokračuje ve své práci jako vedoucí služeb pro zrakově postižené.

V dnešní době, přející manažerům, kteří umějí zviditelnit svoji práci, přestáváme vnímat nenápadnou službu obětavých lidí. Činnost střediska SZP začala dávno před jeho oficiálním založením v roce 1993. Už od poloviny roku 1989 sestra Červeňáková spolu s dalšími dobrovolníky pomáhala lidem se zrakovým postižením. Vznikla tradice setkávání a společných rekreačních po-

bytů. Za dvě desítky let byla vytvořena úctyhodná knihovna křesťanské literatury ve zvukové, elektronické nebo braillové podobě, některé texty byly vytištěny ve zvětšeném písmu. Jsou pravidelně vydávány časopisy s křesťanskou tematikou a spolu s dalšími nahrávkami zasilány posluchačům po celé republice a také některým zájemcům na Slovensku. Tuto činnost zajišťují jen dva zaměstnanci. Vedle Jany Červeňákové ještě Miloš Pechar, oba jen na částečný úvazek. S vytvářením zvukových nahrávek pomáhají tzv. načitatelé – externí spolupracovníci nebo dobrovolníci. Velkou podporu středisku, a tedy především uživatelům jeho služeb již od počátku věrně poskytuje rodina paní ředitelky, i přesto, že její manžel léta působil v exponované funkci superintendenta Evangelické církve metodistické.

Vytváření nahrávek a tisku křesťanské literatury pro zrakově postižené není činností, na kterou bychom mohli získat státní dotaci. Ta jen

zčásti kryje konkrétní tzv. sociálně-aktivizační službu, kterou SZP také poskytuje. Podle všech kalkulací by středisko už mělo dávno zkrachovat. I přes neuvěřitelnou skromnost provoz něco stojí. Ale také se dějí zázraky! Lidé ve středisku pokorně vyznávají, že za dvacetiletou historii několikrát zažili nečekanou finanční nebo jinou pomoc, která jim umožnila přežít kritickou dobu. Neubráním se dodat „...neboť snažně běží“. Na tomto místě chci poděkovat bývalé paní ře-

Jana Červeňáková

ditelce za její mnohaletou obětavou službu a popřát jí, aby dál prožívala „zázraky“ ve své práci i v osobním životě.

Nám společně přeji nové příznivce i zájemce o tyto služby. Uvítáme dobrovolníky pro doprovod při setkáních a pobytových akcích. Zároveň chceme nabídnout svoje služby dalším lidem. Možná ve sboru víte o někom, komu už oči neslouží tak, aby si mohl číst z Bible, *Hesel*, křesťanských časopisů atp. Nahrávky různých knih, časopisů, přednášek, pásem hudby a slova nabízíme jak na kazetách, tak na CD ve formátu MP3.

SZP jako samostatné středisko sice zmizelo, ale služby pro zrakově postižené dál najdete na adrese: Diakonie ČCE – SZP, Klimentská 18, 110 015 Praha 1, tel. 222 316 306, email: szp@diakoniecce.cz, www.szp.diakoniecce.cz.

Eva Grollová,

ředitelka Diakonie ČCE

– Střediska celostátních programů a služeb

Ministr Dobeš v Ratolesti

Středisko Diakonie ČCE Ratolest v pražských Strašnicích, které funguje jako denní stacionář i základní škola speciální pro děti s těžkým mentálním a kombinovaným postižením, přivítalo v pátek 11. března ministra školství Josefa Dobeše.

Po zápisu do pamětní knihy a prohlídce školy diskutoval ministr s ředitelkou Vlastou Bešćecovou, ředitelem Diakonie ČCE Davidem Šourkem a dalšími zaměstnanci o problémech financování církevních škol, především o potřebě dostatečně financovat asistenty zdravotně postižených žáků. Potřeba a počet asistentů pedagoga totiž stoupá, finanční prostředky na asistenty však každoročně klesají.

„Problém těchto škol s příspěvkem na asistenty je alarmující. Církevní speciální školy se starají přibližně o 300 žáků s nejtěžším postižením, se kterými pracuje cca 50 asistentů pedagoga. Je třeba s tím něco dělat,“ prohlásil na schůzce ministr.

Nová služba plzeňské Diakonie

Středisko v Plzni rozšířilo portfolio o další službu pro osoby s mentálním postižením.

Podpora samostatného bydlení je jedinečná služba v Plzeňském kraji, která lidem s mentálním postižením v produktivním věku pomáhá žít tak, aby byli co nejméně závislí na pomoci okolí a byli tak zcela samostatní a soběstační.

„Naše služba je jediná v Plzeňském kraji, která nabízí lidem s mentálním postižením podporu při hledání vlastního bydlení, při vybírání vhodného vybavení a hlavně při vedení vlastní domácnosti, se vším, co k tomu patří,“ uvádí vedoucí služby Podpora samostatného bydlení Mgr. Jana Kalousová. „Je úžasné vidět, jak se lidé s mentálním postižením staví na vlastní nohy a začínají žít soběstačně, s minimální pomocí ostatních,“ dodává.

Úspěšná inspekce v Letovicích

Březnová inspekce ve službě Chráněné bydlení Letovice, jež spadá pod brněnské středisko Diakonie ČCE, dosáhla vysoké úspěšnosti 96,5 %. Chráněné bydlení Letovice je pobytová služba, která dává lidem s lehkým a středním mentálním nebo kombinovaným postižením možnost naučit se žít co nejsamostatněji, a to formou skupinového bydlení v domácnosti, která se co nejvíce přibližuje běžnému způsobu života. Gratulujeme do Letovic!

ph

Lidový „ateismus“

Mezi věrci a bezvěrci (4.)

Váhám, zda lidové protikřesťanské postoje nazývat ateismem. Jsou lidové stejně jako obliba Karla Gotta nebo automobilismus, které jsou možná lidovější než lidové písně. Nazývám je tak s výhradou a s ohledem na člověka, který o sobě při vhodné příležitosti prohlásí: „Na náboženství mám svůj názor, jsem ateista. Vždyť kdyby byl nějaký Bůh, nebylo by na světě tolik zla.“

Je samozřejmě otázkou, nakolik je tento postoj jemu vlastní a nakolik jej má od někoho převzatý a s částí lidstva sdílený. Zdá se, že se jedná spíše o klišé, jež se mu spontánně vybaví, aby mohl reagovat, když se mluví o náboženství. Ne že by dotyčný disponoval rozsáhlými znalostmi o Bohu a o zlu, ale stačí mu, že skutečnost zla nemůže nikdo popřít. Oč méně je však schopen o tom diskutovat, o to srdnatěji je ochoten svůj postoj hájit. I do krve? Do krve své, či do krve toho druhého?

Tento příklad naznačuje, že lidový „ateismus“ slouží jakémusi vágnímu lidskému sebeepochopení. Ale záleží na souvislostech, zda, jak a nakolik se tím projevuje ještě něco jiného, co můžeme nazvat osobní potřebou pohrdání a nenávisti. Někdo se ohrazuje proti vnucování náboženství, aniž by je někdy zažil (a Svědkové Jehovovi, kteří pojem vnucování mezi lidmi evokují nejvíce, jsou stále mírnější než reklamní kampaně). Někdo se ohrazuje proti misionářům, kteří prý vykořisťovali cizí národy (přitom zapomíná, že misionáři často měli holé ruce a že na vykořisťování tu byli především kolonizátoři, takže misionáře nelze šmahem odsuzovat stejně jako nelze všechny obhájit). Někdo se ošklibá nad církevními institucemi, aniž by dokázal říci, jak dělat křesťanství bez institucí (tím neříkám, že to není možné). Někdo mluví o církvích jako o organizacích zlodějů, kteří v dějinách jen kradli majetky, jež by se jim v restitucích rozhodně vracet neměly (a tyto nálady živí nešikovné po-

činání politických a církevních představitelů spolu s novináři). A jindy se zase dozvíme, že když jsou někteří kněží pedofilové, jsou takoví vlastně všichni – a navíc bez ohledu na konfesi.

Mají křesťané dělat, jako by se nic nedělo? Anebo naopak vytáhnout do boje proti zavilým náladám? Zdá se, jako by ani jedna z těchto dvou možností nebyla tou nejlepší. Stejně jako setrvávání v rozpačité bezradnosti. O ateismu v plném slova smyslu se v těchto případech mluvit zdráhám. K ateismu patří promyšlená vyhraněnost a zdůvodněná pozice, která je vlastně jen součástí lidského postoje, nikoli vrcholem myšlení. Má smysl s ním polemizovat a vést s ním rozhovor. Lidový „ateismus“ lze nachytat v nedbalkách, ale je třeba hlubšího uvážení, zda vůbec se do toho pouštět, protože to může vést jen k uspokojování škodolibosti.

Vraťme se ale ještě jednou ke zmíněnému argumentu, že zlo mluví proti předpokladu, že Bůh je. Tento argument dokáže být stejně vážný jako banální. Za vážností se také může snadno skrýt naivita nebo zášť. Ale stačí se podívat do Bible, která zlo v lidském světě nepopírá, naopak je často líčí. Netvrdí tedy, že ve světě není nic než dobro, a že proto Bůh je. Bible zlo nepopírá, a v tom se argument prokazatelně mýlí, protože

si klade jako podmínku Božího bytí, že musí existovat jen to, co je dobré. Na druhé straně ovšem křesťané dokážou s myšlenkou Boha spojovat dobro, a to nejen naivně, nýbrž i nanejvýš promyšleně, až s takovým důrazem a zaujetím, že začnou pro skutečnost zla ztrácet smysl.

Ale ještě jedna otázka působí nesnáze. Mají mít lidé bez vyznání jasný a dobře zdůvodněný postoj k náboženství jako svou povinnost? Nikdo

to však po nich nechce. To spíše to po nich chce jejich vlastní potřeba vyjadřovat se ke všemu možnému, s čím se setkají, ať už je to politika, náboženství, zdraví nebo automobilismus. Jen se ptám, proč by v jejich zájmu nemělo být poznávat svět a porozumět jiným postojům. Na náboženských profesionálech a odpovědných institucích pak záleží, čím se do obecného povědomí zapisují.

Jiří Hoblík

RECENZE

Evangelické časopisy jako živá paměť i inspirace

Sociolog náboženství Zdeněk R. Nešpor svými knihami významným způsobem přispívá k obnovení české historické paměti, zejména křesťanské. Po knihách *Víra bez církve?*, *Náboženství na prahu nové doby*, *Ne/náboženské naděje intelektuálů* a řadě dalších přišel nyní s podnětnou prací *Století evangelických časopisů 1849–1948*, kterou vydalo nakladatelství Kalich. Jde o knihu, která by v prostředí ČCE rozhodně neměla zapadnout, a to hned z několika důvodů.

Nešporova kniha může velice dobře sloužit jako slovníková příručka – čtenář v ní nalezne informace o všech českých evangelických časopisech od chvíle, kdy v roce 1849 začal vycházet první z nich (*Česko-bratrský hlasatel*), až do roku 1948, kdy došlo k zásadní redukci jejich množství i obsahu. A bylo jich celkem třicet tři, tedy obrovské množství, svědčící nejen o dynamice duchovního života v Čechách v daných sto letech, ale i o nebyvalém intelektuálním potenciálu, kterým čeští evangelíci disponovali. Zajímavé v této souvislosti je, že němečtí evangelíci žijící na českém území měli ve stejném období pouze jediný časopis – *Evangelisch reformierte Blätter* –, a to jen v letech 1891–96. Jak Nešpor ukazuje, české evangelictví v sobě neslo velký akcent národní a jeho časopisy směřovaly k českým a moravským (případně slovenským) evangelíkům českého jazyka.

Pro čtenáře *Českého bratra* bude podnětné přečíst si zde o vzniku tohoto časopisu v roce 1886 i o „středové“, nekonfliktní, vyvažující roli, kterou hrál po roce 1918, kdy došlo ke vzniku ČCE spojením reformované a luterské tradice. Ty se

v druhé polovině 19. století v reformovaných *Hlasích ze Siona* i v luterském *Evanjelickém církevníku* projevovaly dobovým konfesionalismem, s nímž původní *Český bratr* polemizoval z pozic národního evangelického programu.

Důležitá kapitola je věnována liberálně a modernisticky orientovanému časopisu *Kalich*, který byl od roku 1911 až do čtyřicátých let ideovou platformou českého liberálního evangelictví. Stejný myšlenkový proud pak popularizovaly lidově zaměřené *Kostnické jiskry*.

Nešpor ovšem svou knihu nepsal zdaleka jen jako slovníkovou příručku: snaží se pochopit ideová východiska a nabízí místy až napínavý výklad dobových polemik a střetů, a zachycuje tak ►

mnohem víc než jen časopisy samé. Uvědomuje si totiž, že tyto časopisy umožňují vhled do širšího dění: jsou oknem do historie českého evangelictví po dobu celých sta let a jedinečným historickým pramenem, dosud žel českými historiky náboženství jen málo využívaným.

Pro ČCE a její živou paměť mohou tyto časopisy být velkou inspirací. To platí zejména o *Křesťanské revui*, založené v roce 1927 a spjaté se jmény J. L. Hromádky, Emanuela Rádl, Jaroslava Šimsy a J. B. Součka, která byla ve své době jedním z nejlepších českých intelektuálních časopisů vůbec.

Nešporova kniha je cenná i tím, že v bohatém poznámkovém aparátu nalezne čtenář odkazy k prakticky veškeré současné literatuře k českým náboženským dějinám dané doby. S tím, jak se tato literatura šťastně rozhojňuje, dostáváme do rukou množství cenných podnětů k promyšlení toho, jak žijeme jako čeští křesťané dnes, jaké otázky si klademe, na co jsme zapomněli a jaké podněty bychom z poznané minulosti mohli čerpat pro budoucnost.

Jan Šulc

Zdeněk Nešpor, *Století evangelických časopisů 1849–1948*

Praha: Kalich 2010, 176 stran, 162,- Kč, ISBN: 978-80-7017-139

Bible obrazem i slovem

Taková právě vychází. Bible obrazem i slovem v jednom svazku, Starý i Nový zákon. Nový zákon v podání *Slova na cestu* vyšel již před jednadvaceti lety, na samém sklonku předpřevratového režimu (1989) nákladem 10 000 kusů. Vydala jej Ústřední rada Bratrské jednoty baptistů s podtitulem „parafrázovaný text Nového zákona“.

Tento podtext žel již ve druhém vydání není (2010 Česká biblická společnost). Nahradil jej jiný: Nový zákon s ilustracemi. Jistě i oprávněně, pokud jde o doprovod kreseb. Upřesnění, že se jedná o text „parafrázovaný“, bylo nanejvýš případné a je škoda, že nyní schází. K prvnímu vydání bylo dále uvedeno: „Podle původního řeckého textu a s přihlédnutím k běžným překladům vytvořila skupina překladatelů.“ Jmenován nebyl nikdo. Ve druhém vydání již není o překladatelích ani slovo. Pouze je uvedeno, že text vychází z revidovaného vydání z roku 2000. Je však identický s českým, již námi uvedeným překladem z roku 1989. Oním textem, z něhož se vychází, je míněn zřejmě text úspěšného anglického vydání *Living Bible* a copyright je na International Bible Society na titul *Slovo na cestu (Czech Living Bible)*.

Rozdíl je ovšem i v ilustrativním doprovodu. Zcela pozoruhodným doprovodem prvního vydání totiž byly ilustrace Jana Bárty. Staly se ojedinělým pokusem převést jádro zvěsti do moderní doby a ani těch 22 let jim na aktuálnosti mnoho neubralo. Tak třeba zbitý a zraněný leží na dnešní ulici a nikdo si ho nevšimá. V kresbě Annie

Vallottonové, ilustrátorky druhého vydání, hledíme na obrázek sice s lehkým švihem načrtnutý, nicméně tak trochu jak z nedělní školy, i s tím oslíkem.

Nyní upozorněme na nejnovější vydání *Slova na cestu*, které vychází právě v těchto dnech, a to v kompletní podobě souborného vydání Písma, Starého i Nového zákona v jednom svazku. Starý zákon měl předtím postupně vycházet nejprve v edici Průvodce životem, spolu s výkladovými poznámkami. Vazba a přebal nynějšího vydání jsou skutečně ladné. O překladatelích či převedení do českého textu schází jakákoli informace. Na přebalu je zdůrazněna čtivost a jasnost

převodu do srozumitelné češtiny. Již zmíněné kresby mají svůj švih. Zejména v Novém zákoně využívají nejednou i řeči symbolu. Jindy, zvláště ve Starém zákoně, působí až dějpravně (celostránkové „Klíčové události Josefova života“). Je třeba jen dodat, že prvé vydání Nového zákona *Slova na cestu*, přestalo být brzy opomíjeno. Přejný sloupek k němu napsal pro *Kostnické jiskry* Amedeo Molnár. Při přehledech českých překladů Písma bývá zmíněno i dnes. Bude jen

dobře, když naši starozákoníci připojí k právě vyšlému *Slovu na cestu* také svůj pohled na toto dílo. Pro čtenáře je škoda, že zvýhodněná cena pro předplatitele platila jen do konce března a byla oznámena na poslední chvíli. Doufejme, že příště to v podobných případech bude s větším předstihem. Nyní to je již o třetinu více, 498 Kč, leč k tak výpravné knize cena jistě přiměřená. A stojí za to se po ní poohlédnout.

Jan Kašper

Našlapovat opatrněji

V roce 2010 vyšel v češtině již druhý román izraelského prozaika Avrahama B. Jehošua. Sluší se ovšem recenzí přivítat nejprve český překlad jeho *Milence*, od jehož původního vydání v hebrejštině nás dělí právě kristovský věk. Rodinné drama hromotluka Adama, jeho ženy, středoškolské kantorky Asji, jejich dospívající dcery Dafné a Adamova arabského zaměstnance Naima. Děj se odehrává v přístavním městě Haifa v roce 1973, v době pro Izrael osudové jomkipurové války. Po izraelské euforii vítězné šestidenní války v roce 1967 a po záboru arabských území několikanásobně větších než vlastní stát znamenal nečekaný útok Sýrie a Egypta v den postního svátku Jom kipur pro Izrael studenou sprchu. Přispěla k dodnes neochabující ostrážitosti vůči arabskému světu. To je ovšem jen vnější rámec příběhu.

Ten se dáva do pohybu, když automechanik Adam přivede domů neobvyklého zákazníka. Cizinec ze staroslavné, ale rozpadlé sefardské rodiny, který se před lety vystěhoval do Francie, kam předtím od rodiny pláchnul jeho otec. Nyní se vrací pro dědictví po umírající babičce, ale souběhem náhod v Adamově rodině nějakou dobu zůstane. Jmenuje se Gabriel, stejně jako archanděl soudu, ale mohl by nést jméno starozákonního Ábela, efemérní postavy, díky níž se projeví skrytý démon lidí okolo. Narukuje do války a tam jeho stopa mizí.

Svébytnou a z knihy poněkud vyčnívající záverečnou část pak představuje Gabrielovo putování po Sinaji, kam jej zlomyslně odvelí mobilizační důstojník. Gabriel dezertuje a ukrývá se v Jeru-

zalémě ve čtvrti ortodoxních Židů, zproštěných v Izraeli vojenské služby. I v této části slouží jako lakmusový papírek nesmyslnosti války, jak A. B. Jehošua, aktivista lidsko-právního hnutí Šalom achšav, rád potrhne. A podobně, i když zde o něco milosrdněji, si bere na paškál jeruzalémskou komunitu ortodoxních charedim. Gabriel je v příběhu opravdu jenom andělem, bez masa a citu (i když nejspíš cizoloží s Adamovou ženou), reflektorem, jehož světlo dopadá na tváře hlavních hrdinů. Příběh je utkáán ze střídajících se pohledů, vnitřních monologů jednotlivých postav. Jednu a tutéž epizodu Jehošua vypráví očima dospívající Dafi, ale zanedlouho se mihne na horizontu docela jiné epizody, kterou nyní nahlížíme očima některého z dalších hrdinů knihy.

Právě v tom poskytuje četba *Milence* těžko sdělitelný zážitek. Rozehrává drama přibližování a vzdalování lidí, kteří k sobě nějak patří, jejichž příběhy ale běží různým tempem a postupně také různými směry. Je to, co je drží dohromady, láska? ptá se autor vlastně už nadpisem knihy (hebrejsky *mehev*, z kořene a-h-b, milovat, láska). Ukazuje, jaký zázrak to je, když si dva lidé na okamžik porozumějí. Takový okamžik bývá zpravidla vykoupen bolestným otřesem. Ustojí láska takové otřesem? Spíše mimochodem A. B. Jehošua ukazuje, že podobně jako u jednotlivců, je také setkání kultur (v knize Izraelců a Arabů) a vzájemné porozumění jejich příslušníků událostí hraničící se zázrakem. A jak sám dokládá spíše svým veřejným angažmá, než že by to mentorsky deklaroval v knize: kdo se o takový zázrak přestane pokoušet, ten kolem sebe za čas ►

uvidí jenom trosky. Kniha byla napsána v roce 1977 a uplynulá desetiletí autorovi v Izraeli žela dala většinou za pravdu.

Spisovatel Avraham B. Jehošua (1936) patří spolu s Amosem Ozem (1939) či Davidem Grossmanem (1954) ke klasikům současné izraelské prózy. Politicky stojí stejně jako oni nalevo, mezi intelektuály usilujícími o mír s Araby. Do češtiny

knihu mistrně přeložila Magdalena Křížová. Kdo si ji přečte, porozumí lépe složitému konfliktu mezi Izraelci a Palestinci. Bude také opatrněji našlapovat ve svých vlastních vztazích. Stojí to za to.

Petr Sláma

Avraham B. Jehošua, Milenec, Příbram:

Pistorius + Olšanská 2008, 350 stran, hebrejsky vyšlo jako Ha-meaveh v roce 1977, přeložila Magdalena Křížová.

čtenáři píší

Bohoslužby ze Zlína na internetu

Vypukla chřipková epidemie a já jsem spolu s dalšími tisíci pacienty trávil jednu únorovou neděli doma. S vděčností jsem v minulosti využíval možnost poslouchat přímý přenos bohoslužeb v 9 hodin v Českém rozhlasu. Skončilo kázání a já jsem si vzpomněl, že i na internetu lze poslouchat přenos bohoslužeb ze sboru ČCE ve Zlíně. (Tento přenos se najde na adrese <http://zlin.evangelnet.cz/>, zapnout odkaz na Živé vysílání bohoslužeb.) Po hlase jsem poznal, že kazatelem je bratr farář Kabíček. Po skončení bohoslužeb jsem zjistil, že si posluchač na internetu může zapnout záběry z kamery zprostředkující přibližně v minutových intervalech pohled do kostela. V komentáři jsem se dočetl, že evangelické bohoslužby jsou v neděli od 9.30 do 10.30 hodin, živý přenos probíhá mezi 9.00 a 13.00 hodinou (mimo tuto dobu je odkaz neaktivní). Dále jsem zjistil, že je přístupný archiv všech bohoslužeb od 2. srpna 2009. Ihned jsem na připojenou e-mailovou adresu napsal poděkování.

Brzy jsem dostal odpověď od bratra Krále, který pracuje v oboru informačních technologií, a stránky a přenos bohoslužeb zřídil původně pro své nemocné rodiče a tchýni. Nyní bohoslužby na internetu poslouchá přímo ze Zlína pravidelně čtyři až pět lidí a mimo Zlín jsou to další tři až čtyři. Maximální dosavadní počet současných posluchačů byl jedenáct. Datová linka zatím bez posílení snese asi 40 souběžných připojení, bude-li potřeba, lze ji posílit až na čtyřnásobek. Bratr Král plánuje zvýšení kvality přenosu a zlepšení propustnosti linky. Veškerý zvuk je prozatím snímán pouze prostřednictvím zvukové aparatury, jejíž ekvalizér potlačuje basy a částečně i výšky tak, aby bylo zřetelně zvukové spek-

trum mluveného slova, proto bohužel není v plné kvalitě přenášen zvuk varhan. Pokud se bratru Královi podaří vyřešit i tento problém, vynikající varhanní doprovody bratra Moravetze dle mého názoru osloví řadu dalších posluchačů. Jde o ojedinělý vynikající nápad! Bratru Královi přeji, aby se mu podařilo co nejdříve realizovat zlepšení technických parametrů přenosu, a za veškerou dosavadní práci mu za sebe i za všechny stávající posluchače děkuji.

Jan Krejčí, Plzeň

UPOUTÁVKA

Dvě přednášky profesora Lochmana

V našem národě není mnoho těch, kteří by se stali rektory basilejské univerzity. Českému čtenáři jsou teď dostupné dvě přednášky, které v této funkci při výročních slavnostech tohoto předního evropského vysokého učení v listopadu 1981 a 1982 proslavil prof. ThDr. Jan Milič Lochman. Tématem první přednášky, ve které silně zaznívají motivy české reformace, je *Horlivost pro pravdu a tolerance*, název druhé navazuje na listinu Švýcarské konfederace, která začíná slovy *Ve jménu Boha Všemohoucího*. Do češtiny je nyní přeložil Bohuslav Vik, úvod napsal prof. ThDr. Pavel Filipi.

O grafickou úpravu této asi padesátistránkové publikace se postaral Karel Fon, výtiskl REPRONIS v Ostravě. Vydání nákladem 150 výtisků zajistili Lochmanovi žáci a přátelé. Režijní cena vychází na 30 Kč.

Brožura je k mání u Ludvíka Klobásy (675 60 Myslibořice č. 1) a Jana Trusiny (674 01 Třebíč, Pa-lackého 33, trusina.trebic@seznam.cz).

Jan Trusina

Ex opere operato velké soužení

píše Tomáš Pavelka
kreslí Kristian Malina

Rok 299: Tradicionalista
Diolecian a řádový pohan
Galerius se ptají,
zda křesťany pouze zbavit
úřadů, či je rovnou vyhladit.
Obrácejí se
na Apolónovu věštku
v Didymé.

Spravedliví na zemi
zabírají
Apolónovi promluvit.

Oba říkali se shodou, že oni
„spravedliví“ jsou nepohybní
křesťané. Začala největší
pronásledování církve v
dějinných časech.

První edikt z roku 303 narušuje zničit křesťanská Písma a liturgické knihy, zbořit kostely
a zakázat křesťanské shromáždění. Všichni křesťané mají být zbaveni úřadů
a občanských práv. Na východě, pod Galeriovou vládou, provázejí provádění
ediktu i první popravky.

Druhý edikt nalízal zatčení všech duchovních.
Vězňové jsou přepínáni mečemi, mečesetory a šakory,
takže křesťané všude museli být popraveni.

Třetí edikt vyná-
šuje amnestii všem
kteří obětují
pohanským
bohům. Někteří
obětují dobrovol-
ně, někteří donuc-
ně. Mučení začalo
kteří nevládli
přepíchné vězňo-
vými je řezáno,
že obětováli,
aniž obětovali.
Diolecian se snaží
rozdělit vlivy
vynobou
zradců.

Čtvrtý edikt nalízal, aby se muži, ženy i děti shromáždili
ke kolektivní oběti bohům. Kdo odmítne, má být popraven.
Tento edikt vstupuje v platnost jen na Východě.
Odpadků je mnoho...

...mučedníků rovněž. Křesťané jsou většinou upalováni.

Za čase
Konstantina
pronásledování
končí Ediktem
milánským, který
vyhlásuje
všeobecnou
náboženskou
toleranci.

Odpadci jsou
znovu přijati
do církve po veřejném pokání,
kdy nejdříve i celé roky klečí před dveřmi kostela a prosí,
aby se za ně ostatní modlili, posílají se v kleče směřit
bohoslužeb, pak je jim dovoleno
v kosele stát a
účastnit

Donatisté v severní Africe odmítají platnost večere Páně a křtu, jež
vykluhují duchovní, kteří za pronásledování vydali úřadům Písma
a bohoslužebné knihy. Svátost je „ex opere operantis“ – její platnost
záleží na tom, kdo vykluhuje.

Proti donatistům vyhlásuje Augustin slavné „oem operato“
- svátost vykluhuje skrze duchovní sám Bůh. Víra duchovenstva
sludu je v církvi sacrosanctním, nikdo se nesmí odvolat, která jej
vykonává. To se stává pravověrným stanoviskem.

nakonec jsou znovu přijati a směřují se
večere Páně.

Nemohlas donatistů často glerůstá
až v ozbrojený odpor a povstání,
první křesťanští císaři proti nim
zasahují s takovou krutostí, že i
sam Augustin protestuje. Nepřátelství
Severní Afriky k církvi a vítězství
církve usnadňuje pozdější nástup i
slávu v Severní Africe, který je svou
plností bláží učení donatistů.

OZNÁMENÍ

Herlíkovice volají

Mladé tělem či duchem zveme na jarní brigádu v Herlíkovicích. Společný čas bude naplněn jarním úklidem kostela, okolí budov Horského domova, a také Kuncárny. Brigádu vede Marie Medková, farářka mládeže. Termín: 27. až 29. 5. 2011. **MM**

Přispějte na vybudování bezbariérového nájezdu v Bělči!

ČCE otevřela veřejnou sbírku za účelem získání prostředků pro vybudování bezbariérového nájezdu v Táboře J. A. Komenského v Bělči nad Orlicí.

Sbírka je realizována dvěma způsoby, a to:
a) sbírkovým účtem – můžete převést dar na účet: 78 78 78 78 78/2700 (UniCredit Bank)
b) formou DMS – můžete poslat DMS ve tvaru: DMS BELEC na tel: 87 777 (cena 1 DMS je 30 Kč, z toho na účel sbírky půjde 27 Kč)
Více informací naleznete na <http://www.darcovskasms.cz/projekt-617/belec-bez-barier.html>.

V Bělči se každoročně konají tábory pro osoby s postižením a pro seniory. Vybudování nájezdu v tzv. Malém táboře rozšíří možnosti jeho využití právě pro tyto pobyty a významně zjednoduší pobyt účastníků v táboře.

Miriam Richterová, fundraiserka

Evangelický měsíčník ČESKÝ BRATR

vydává synodní rada Českobratrské církve evangelické

Tématem ročníku je lidský život

od narození do smrti.

Chystáme: výběr partnera, svatba.

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Gabriela Fraňková Malinová
členové: Šárka Grauová, Pavel Hanych,
Jiří Hoblík, Jan Kirschner, Jan Mamula,
Tomáš Pavelka, Jana Plíšková,
Lenka Ridzoňová, Romana Špačková

NA OBÁLCE

foto: Petr Moško

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Redakční uzávěrka
květnového čísla je 17. 4. 2011
Vyhraujeme si právo nevyžádané
příspěvky krátit.

DISTRIBUCE PRO NEVIDOMÉ

elektronicky: Diakonie ČCE, Klimentská
18, 110 05 Praha 1
tel 222 316 306, e-mail szp@diakoniecce.cz

TISKNE

M.I.B. production service s.r.o.,
Papírenská 1, 166 11 Praha, 6
(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x ročně,
jednotlivá čísla 25 Kč, předplatné 290 Kč,
do zahraničí 790 Kč.
Informace o předplatném
podá, objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce

ADRESA REDAKCE A ADMINISTRACE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
<http://www.e-cirkev.cz>, Český bratr

ISSN 1211-6793